

**Metodologia de identificare a Zonelor cu Protecție Strictă,
conform Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030**

Abrevieri

ABA	Administrația Bazinală de Apă
AM	Autoritatea de Management
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
ANANP	Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (viitoare ANMAP – Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate)
ANCPI	Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
AS	Amenajament Silvic
CE	Comisia Europeană
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CDDA	Common Database on Designated Areas
CLC	Corine Land Cover (inventar al claselor de utilizare a terenurilor)
DCA	Directiva Cadru Apă
EEA	Agenția Europeană de Mediu
EIONET	European Environment Information and Observation Network
ETRS	European Terrestrial Reference System
EU	Uniunea Europeană
EUNIS	Sistemul de Informații European pentru Conservarea Naturii
FSC	Forest Stewardship Council
GIS	Sistem Informațional Geografic
HG	Hotărâre de Guvern
IUCN	Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
OECM	Other effective area-based conservation measures (Zone cu alte măsuri eficiente de conservare)
OM	Ordin de Ministru
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OUG	Ordonanța de urgență a Guvernului
PABH	Planul de Amenajare a Bazinului Hidrografic
PMBH	Planul de Management al Bazinului Hidrografic
PODD	Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă
PN	Parc Natural
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial Mediu
PVRC	Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare
ș.a.	și altele
SCM	Directiva 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind standardelor de calitate a mediului în domeniul apei de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale

	Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE
SINCRON	Proiectul ”Sistem integrat de Management și Conștientizare în România a Rețelei Natura 2000 – SINCRON”
SPA	Arie de Protecție Specială Avifaunistică
SCI	Sit de Importanță Comunitară / SAC - Arie Specială de Conservare
UE	Uniunea Europeană
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
UP	Unitate de Producție
VRC	Valoare Ridicată de Conservare
VRSF	Starea favorabilă de conservare
WWF	Asociația World Wildlife Fund
ZCD	Zonă de Conservare Durabilă
ZDD	Zonă de Dezvoltare Durabilă a activităților umane
ZEE	Zonă Economică Exclusivă
ZMD	Zonă de Management Durabil
ZNI	Zonă de Non-Intervenție
ZPS	Zonă de Protecție Strictă (din parcuri naționale și naturale)
ZPI	Zonă de Protecție Integrală (din parcuri naționale și naturale)

CUPRINS

Introducere	5
Rezumat	7
Metodologiile și criteriile de identificare propuse	12
1.1. Metodologiile și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă în funcție de tipul ecosistemelor / habitatelor vizate.....	12
1.2. Metodologiile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă în funcție de tipul ariilor naturale protejate vizate	57

Introducere

Acest document cuprinde **Metodologia** pentru implementarea serviciilor/activităților aferente *Contractului de servicii privind elaborarea studiului pentru ”Identificarea zonelor potențiale de non-intervenție (protecție strictă) în habitate naturale terestre și marine, în vederea punerii în aplicare a Strategiei U.E. privind pentru 2030”* care va fi implementată prin măsuri și investiții.

Prezentul Contract se desfășoară în cadrul *Planului Național de Redresare și Reziliență, reforma R.2 – Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate,*

Una din investițiile incluse este și cea propusă prin *măsura de investiții I 3.2. Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine, în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030.*

În contextul țintei de 10% a Strategiei UE privind biodiversitatea 2030 *”Zonele cu protecție strictă reprezintă arii naturale protejate desemnate din punct de vedere legal pentru conservarea și/ sau restaurarea integrității unor zone cu valoare ridicată a biodiversității, luând în considerare structura ecologică a acestora și procesele naturale determinante; procesele naturale trebuie să nu fie afectate de presiuni și amenințări antropice asupra structurii și funcțiilor ecologice, indiferent dacă sursa respectivelor factori antropici se află în interiorul sau în exteriorul respectivei zone; condiția referitoare la faptul că procesele naturale trebuie să se desfășoare într-un regim neinfluențat de factorii antropici se traduce în primul rând prin faptul că regimul de management aplicabil acelor zone va fi unul de non-intervenție, în sensul controlului strict al activităților umane - vor fi permise doar acele activități care nu interferează cu procesele naturale sau în fapt contribuie la acestea; de asemenea, în astfel de zone cu protecție strictă se va permite aplicarea unor măsuri active de management pentru refacerea și conservarea habitatelor și speciilor de importanță conservativă.”*

Referitor la țintele privind ariile naturale protejate, din analiza realizată la nivelul Agenției Europene de Mediu, România se află sub media UE, atât în ceea ce privește procentul de 30 % de arii naturale protejate (având 24% față de 25.5% media europeană), cât și referitor la ținta de 10% de arii aflate sub protecție strictă (având mai puțin de 1%, față de circa 3% media europeană). Cu toate acestea, România adăpostește cea mai bogată biodiversitate din Europa. Prin urmare, valorile de biodiversitate nu sunt direct proporționale cu procentul de protecție strictă.

Astfel, **Obiectivul general** al Contractului de servicii este reprezentat de realizarea studiului privind *”Identificarea zonelor potențiale de non intervenție/protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030”.*

Obiectivele specifice la care contribuie realizarea serviciilor sunt următoarele:

- analizarea cadrului natural național, cu valoare ridicată pentru biodiversitate
- analizarea localizării proiectelor naționale majore de infrastructură de transport
- identificarea zonelor existente și potențiale de protecție strictă, în habitate naturale terestre și maritime

Pentru fundamentarea propunerilor de zone de non-intervenție/ protecție strictă, este necesară realizarea de analize/studii și de cartarea zonelor respective.

Propunerile de zone de non-intervenție/protecție strictă vor fi supuse consultărilor publice cu factorii regionali/județeni/locali, iar pentru fiecare zonă de non-intervenție/protecție strictă va fi prezentat feedback-ul acestora. Se vor documenta zonele pentru care nu există un consens din partea factorilor interesați, dar se vor prezenta suprafețe alternative propuse de factorii interesați însoțite de argumentarea tehnică bazată pe această metodologie.

Desemnarea de către MMAP a zonelor de non-intervenție/protecție strictă se va face doar cu acordul factorilor interesați, în special a proprietarilor și administratorilor de teren.

În orice situație în care protejarea valorilor de conservare identificate conform criteriilor enunțate în prezenta metodologie impune constituirea de zone tampon de protecție („buffer zone”) ce necesită măsuri de management restrictive, acestea (adică zonele tampon) vor fi incluse și asimilate Zonelor cu Protecție Strictă în ținta de 10% ce face obiectul acestui Studiu pentru punerea în aplicare a strategiei europene privind biodiversitatea pentru perioada 2021-2030.

Propunerile de zone de protecție strictă vor fi prezentate în mod detaliat, iar limitele și distribuția acestora vor avea în vedere asigurarea realizării obiectivelor de dezvoltare socio-economică a comunităților locale.

Se vor avea în vedere în mod obligatoriu mentenanța și dezvoltarea infrastructurii de transport de interes național/județean/local și a rețelelor de utilități publice, nevoile de accesibilitate pentru utilizarea responsabilă și sustenabilă a resurselor, precum și alte nevoi de bază ale comunităților locale dependente de zona propusă a fi strict protejată ce rezultă din procesul de consultare publică.

Desemnarea zonele de protecție strictă urmărește maximizarea conservării valorilor de biodiversitate, dar în condițiile minimizării impactului socio-economic și consolidării eficienței administrative a viitoarelor zone de protecție strictă.

Implementarea *Contractului de servicii privind elaborarea studiului pentru „Identificarea zonelor potențiale de non intervenție/ protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030”*, se realizează pe baza prezentei **Metodologii**.

Analiza documentelor

Pentru elaborarea **Metodologiei** s-au **analizat documente relevante** pentru propunerea de Zone potențiale de non intervenție/Zone de Protecție Strictă și anume:

- **Ghiduri și strategii internaționale**

- *Strategia UE privind biodiversitatea 2030 - Readucerea naturii în viețile noastre;*
- *Ghidul Comisiei Europene privind desemnarea de arii naturale protejate (inclusiv a Zonelor de Protecție Strictă);*
- *Ghidul IUCN pentru Aplicarea Categoriilor de management a ariilor protejate (2008);*
- *Ghidul Comisiei Europene - Commission Guidelines for Defining, Mapping, Monitoring and Strictly Protecting EU Primary and Old-Growth Forests;*

- **Acte legislative**

- *Actele legislative care au vizat declararea de Parcuri Naționale și Parcuri Naturale și/sau zonarea internă a acestora, între care OM nr. 552/2003, Hotărârea nr. 230/2003, Hotărârea nr. 2151/2004, Hotărârea nr. 1581/2005, ș.a. și fișele ariilor naturale protejate;*
- *Ordinele de aprobare a Planurilor de management ale ariilor naturale protejate, elaborate în cadrul POS Mediu și POIM*
- *Hotărâre de Guvern nr. 763/2015 pentru aprobarea Planului de management și a Regulamentului Rezervației Biosferei “Delta Dunării”*
- *Actele legislative referitoare la identificarea, cartarea și protejarea strictă a pădurilor virgine și cvasi-virgine, în cadrul Catalogului Național - OM nr. 3397/2012, OM nr. 2525/2016 și studiile pentru introducerea în Catalogul național al pădurilor virgine și cvasivirgine;*
- *Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva - Cadru Strategia pentru mediul marin)*

- **Alte documente relevante**

- *Rezultatele Proiectului POS Mediu ”Realizarea de seturi de date spațiale în conformitate cu specificațiile tehnice Directivei INSPIRE pentru ariile naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, având în vedere optimizarea facilităților de administrare a acestora”;*
- *Planurile de management de bazin hidrografic, în conformitate cu Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, precum și HG nr. 392/2023 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea, de pe teritoriul României;*

- Raportările conform Art. 17 al Directivei Habitate și Art. 12 al Directivei Păsări;
- Articole științifice, studii de evaluare a impactului asupra mediului, inclusiv cartări de habitate realizate în afara rețelei actuale de arii naturale protejate, privind distribuția speciilor și habitatelor de interes comunitar și conservativ național, al stării de conservare și al statutului acestora;
- Amenajamentele silvice, în special zonele aflate în categoria de management silvic T1 și T2, precum și pădurile care au o valoare naturală ridicată de conservare, al caror management pentru exercitarea funcțiilor de protecție este compatibil cu regimul de protecție strictă;
- Studii referitoare la desemnarea coridoarelor ecologice pe teritoriul României;
- Planul de amenajare a spațiului maritim și Avizul de mediu emis pentru acest plan;
- Documente și hărți cu localizarea lucrărilor de infrastructură mare (autostrăzi, căi ferate, lucrări hidrotehnice, etc.).
- Punctul de vedere al WWF, trimis și prezentat în cadrul reuniunii grupului de lucru din 6.09.2023: https://cdn.wwf.ro/uploads/2023/01/18140708/Zone-de-protectie-stricta-obiectiv-10-abordare-strategica-criterii-de-identificare.pdf?_gl=1*146ftr9*_gcl_au*MTYwMjIxMjYzNy4xNzI4NTYxNjQ5
- Punctul de vedere al WWF, transmis prin adresa nr. 9/28.02.2024 și prezentat în cadrul grupului de lucru organizat online în data de 27.02.2024. Propunerile tehnice se regăsesc aici: <https://wwf.ro/wp-content/uploads/2024/03/Propunerile-WWF-pentru-identificarea-zonelor-de-%E2%80%9Eprotectie-stricta-in-legatura-cu-ecosistemele-acvatice-si-cu-peisajele-mozaicate-silvo-pastorale-agro-silvice.pdf>
- Punctul de vedere al Agent Green, trimis și prezentat în cadrul reuniunii grupului de lucru din 6.09.2023
- Punctele de vedere exprimate în ședința de lucru din data de 05.09.2023 (criterii pentru identificare pentru mediul marin) și 06.09.2023 (criterii de identificare pentru mediul terestru)
- Studiile de fundamentare pentru înființarea de noi parcuri naționale
- Studiul Primofaro, realizat în anul 2019, de către Euronatur și Agent Green, cu potențialele păduri seculare cu valoare ridicată de conservare de pe teritoriul României: https://www.euronatur.org/fileadmin/docs/Urwald-Kampagne_Rumaenien/PRIMOFARO_24092019_layouted.pdf
- Studiul Pin-Matra 2001/018 al potențialelor păduri virgine și cvasivirgine, realizat de ICAS în anul 2005: <http://www.mmediu.ro/articol/proiect-pin-matra-padurile-virgine-din-romania/2068>
- Studiul Greenpeace, realizat în anul 2017, asupra potențialelor păduri virgine și cvasivirgine din România: <https://www.greenpeace.org/romania/comunicat-presa/1154/greenpeace-lanseaza-harta-padurilor-virgine-potentiale-din-romania/>
- Studiul ICAS, realizat în anul 2007, referitor la singurul Peisaj Forestier Intact (PFI) din Europa, la sud de Cercul Polar: <http://www.tarcu.ro/wp-content/uploads/2013/06/Referat-final-PFI.pdf>
<http://www.tarcu.ro/proiecte/peisajul-forestier-intact>
- Studiul WWF pentru identificarea zonelor de sălbăticie din sud-vestul țării: https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/plan_de_actiune_pentru_zonele_de_sal

Din analiza acestor referințe bibliografice au fost identificate în cadrul documentelor strategice, realizate sub autoritatea Comisiei Europene, criteriile care vor sta la baza declarării Zonelor de Protecție Strictă/zonelor de non-intervenție.

Între aceste linii directoare, menționăm:

- **Reprezentativitate:** Propunerea zonelor de protecție strictă se va face, în primul rând, pe baza valorilor de biodiversitate, **reprezentative** la nivel național (de exemplu o tipologie reprezentativă la nivel național pentru conservarea biodiversității și a resurselor genetice, inclusiv ecosistemele, habitatele, speciile cu valoare conservativă ridicată, rare, amenințate sau periclitate), a caror conservare este compatibilă cu regimul de protecție strictă astfel cum este definit prin Ghidurile CE), care devin astfel elemente-criteriu pentru declarare;
- **Funcționalitate:** Identificarea zonelor, astfel încât să se asigure **funcționalitatea** ecosistemelor protejate și astfel, dimensiunea ariilor propuse să fie suficientă pentru a putea produce rezultatele așteptate în materie de conservare și să asigure capacitatea de autoreglare a ecosistemelor. Astfel, rețeaua de zone de protecție strictă cu impact larg (de ex. “stimulatoare”) care să ia în considerare și zonele deficitare din punct de vedere al biodiversității. În acest sens vor fi luate în considerare **inclusiv suprafețe din afara actualei rețele de arii protejate.**
- **Redundanța** elementelor criteriu pentru declararea ZPS. Caracteristicile importante ale biodiversității trebuie să se regăsească în mai multe arii naturale protejate, pentru a garanta menținerea acestora pe termen lung.
- **Proporționalitate:** Identificarea zonelor să se facă în mod **proporțional**, cu acoperire în toate regiunile biogeografice și **proporțional cu ponderea ocupată de diferitele tipuri de habitate** la nivel național (adică păduri, tufărișuri și pajiști, grohotișuri, stâncării și nisipuri, mlaștini și terenuri înmlăștinate, ape continentale, comunități litorale și halofile);
- **Conectivitate:** La propunerea zonelor, să se aibă în vedere **conectivitatea** ecologică a acestora, prin propunerea unor zone care să aibă funcția de coridor ecologic;
- **Participare:** Propunerea zonelor să se facă în mod **participativ**, cu participarea factorilor interesați și cu luarea în considerare a observațiilor și comentariilor transmise de factorii afectați (proprietari /administratori);
- **Compatibilitatea** între poziția/extinderea spațială a zonelor propuse a deveni zone cu protecție strictă și (i) obiectivele de dezvoltare a infrastructurii de interes major național, conform Caietului de sarcini, (ii) nevoile de bază ale **comunităților locale dependente de pădure;** (iii) să nu blocheze **aplicarea principiului continuității** recoltelor sustenabile de lemn prin crearea /accentuarea unor **dezechilibre în structura pe clase de vârstă** a arboretelor la nivel de UP.
- **Rolurile multiple de protecție** îndeplinite de habitate vor fi clar **prioritizate în procesul de selecție și desemnare;** în special, ar trebui să se acorde prioritate ecosistemelor care pe lângă reprezentativitatea valorilor de biodiversitate furnizează și servicii ecosistemice în situații critice sau a celor care au nevoie de o reziliență sporită pentru a se adapta la schimbările climatice (inclusiv zonelor care ar putea fi încadrate în criteriile OECM).

De menționat că la nivelul României se va lua în considerare și **natura proprietății terenurilor**, dar nu sub formă de criteriu, ci ca filtru în cadrul analizei; validarea finală va lua în considerare doar reprezentativitatea valorilor de biodiversitate și serviciilor ecosistemice critice furnizate respectiv funcționalitatea rețelei stabilite în consecință.

Astfel, **din totalul de arii naturale protejate la nivel național, vor fi selectate, în mod coerent, o treime dintre cele mai valoroase și reprezentative arii (reprezentând 10% din suprafața la nivel național)**, care să îndeplinească criteriile Zonelor de Protecție Strictă/zonelor de non- intervenție, în conformitate cu *Ghidul Comisiei Europene privind desemnarea de arii naturale protejate (inclusiv a Zonelor de Protecție Strictă)*.

Se au în vedere **categoriile IUCN ale ariilor naturale protejate**, care sunt adecvate pentru declararea de Zone de Protecție Strictă. Se va accepta, **în unele cazuri, posibilitatea de a se realiza intervenții pentru habitatele seminaturale care depind de un management activ**, cum sunt de exemplu pajiștile.

Vor fi luate în considerare, cu prioritate, (în concordanță cu prevederile - *Commission Guidelines for Defining, Mapping, Monitoring and Strictly Protecting EU Primary and Old-Growth Forests, 2023*), **pădurile primare și seculare de tip old-growth forests** (adică păduri virgine și cvasivirgine), dar și **alte ecosisteme naturale cu o mare capacitate de sechestrare a carbonului/ bogate în carbon, cum sunt zonele umede (mlaștini, turbării ș.a.), alte ecosisteme acvatice, pajiști și diferite ecosisteme marine.**

În același timp, este important ca habitatele și speciile-criteriu folosite pentru declararea de Zone de Protecție Strictă, **să fie luate în considerare atât ca valori, cât și ca subiecte pentru reconstrucția ecologică ce survine în urma declarării ca ZPS, în conformitate cu Liniile directoare elaborate de Comisie, în 2013 - Wilderness in Natura 2000.**

Astfel, pe baza **criteriilor de declarare identificate, a tipurilor de date existente** (hărți conform actelor legislative de declarare/zonare, planurilor de management ale ariilor protejate, studiilor și Catalogului pădurilor virgine, raportărilor conform art. 12 și 17, planurilor de management de bazin ș.a.) și **a monitorizărilor planificate pe teren**, am propus **metodologiile** pentru serviciile/ activitățile cuprinse în Caietul de sarcini.

Metodologiile și criteriile sunt elaborate și prezentate pe două direcții principale de acțiune:

1.1. Metodologiile și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă, în funcție de tipul ecosistemelor/ habitatelor vizate (pentru habitate forestiere – păduri, habitate de pajiști, habitate acvatice și habitate marine),

cât și

1.2. Metodologiile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă, în funcție de tipul ariilor naturale protejate vizate (pentru Parcuri Naționale, Parcuri Naturale, Situri Natura 2000, Rezervații științifice și Rezervații naturale).

Metodologiile și criteriile de identificare propuse

Pentru realizarea serviciilor complexe privind identificarea Zonelor de Protecție Strictă, propunem abordările metodologice ce vizează:

- identificarea Zonelor de Protecție Strictă, în funcție de tipul ecosistemelor/ habitatelor vizate, respectiv
- identificarea Zonelor de Protecție Strictă, în funcție de tipul ariilor naturale protejate vizate.

Aceste abordări vor contribui la **Metodologia** și Planul de lucru realizate pentru îndeplinirea serviciilor solicitate.

1.1. Metodologiile și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă în funcție de tipul ecosistemelor / habitatelor vizate

Pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă este foarte importantă evaluarea ecosistemelor/ habitatelor naturale, din punctul de vedere al valorii și importanței acestora.

Astfel, propunem criterii și metodologii pentru declararea de ZPS pentru principalele tipuri de habitate: păduri, tufărișuri și pajiști, grohotișuri, stâncării și nisipuri, mlaștini și terenuri înmlăștinate, ape continentale, comunități litorale și halofile și zone marine.

1.1.1. Metodologia și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pentru ecosistemele / habitatele forestiere

Din utilizarea datelor existente rezultă următoarele **criterii/direcții de acțiune** care să conducă la identificarea de Zone de Protecție Strictă pentru ecosistemele/ habitatele forestiere. Vor fi utilizate informațiile din:

- Baza de date a Amenajamentului Silvic (AS)
- Datele din Catalogul Național al Pădurilor virgine și cvasivirgine
- Alte date/studii referitoare la Pădurile virgine și seculare (ex. PRIMOFARO, Situația Pădurilor virgine din România – realizată de Greenpeace, studiul Pin-Matra)
- Studiile și distribuțiile habitatelor forestiere din cadrul Planurilor de management ale ariilor naturale protejate
- Documentele referitoare la Pădurile cu Valoare Ridică de Conservare (VRC) identificate în procesul de certificare forestieră FSC

În conformitate cu prevederile *Ordinului ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 2536/2022 pentru aprobarea Normelor tehnice privind amenajarea pădurilor, publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 999/14.10.2022*), definirea tipurilor funcționale este următoarea:

- a) tipul I (TI): păduri cu funcții speciale de protecție, în care este interzisă, prin reglementări, exploatarea de masă lemnoasă sau de alte produse, fără aprobări emise în

baza actelor administrative privind protecția mediului și/sau acordul administratorului ariei naturale protejate;

- b) tipul II (TII): păduri cu funcții speciale de protecție în care nu este permisă reglementarea procesului de producție lemnoasă - produse principale. În acest tip funcțional sunt admise lucrări speciale de conservare;
- c) tipul III; IV (TIII; TIV): păduri cu funcții speciale de protecție pentru care se reglementează procesul de producție lemnoasă - produse principale, fiind admise, de regulă, tratamente care promovează regenerarea naturală.

A. Arborete cu regim strict de protecție cuprinse în arii naturale protejate (rezervații științifice, rezervații naturale, monumente ale naturii, rezervații ale biosferei, geoparcuri, parcuri naționale și naturale și ZPS/ZPI-uri de pe cuprinsul acestora).

Din cadrul Bazei de date AS, se vor identifica acest tip de arborete, asociate unor categorii funcționale adecvate unor Zone de Protecție Strictă. Acestea vor fi verificate cu informațiile existente în diferite documente ale ariilor naturale protejate, cum sunt Studiile/ fișele de declarare ale ariilor protejate/ formularele standard, Planurile de management etc. Acest tip de păduri de pe teritoriul ariilor naturale protejate totalizează 170000 ha la nivel național. Aceste arborete pot fi identificate în Amenajamentele silvice pe baza următoarelor categorii funcționale:

Tabel 1 – Categoriile și tipurile funcționale ale arboretelor cu regim de protecție strictă, conform Amenajamentelor silvice

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.5.c	Arboretele cuprinse în rezervații naturale, cu regim strict de protecție	T I
1.5.d	Arboretele din păduri constituite în rezervații științifice	T I
1.5.f	Arboretele declarate monumente ale naturii	T I
1.6.a	Arboretele din parcurile naționale incluse, prin planurile de management, în zona de protecție strictă	T I
1.6.b	Arboretele din parcurile naționale incluse, prin planurile de management, în zona de protecție integrală	T I
1.6.f	Arboretele din parcurile naturale incluse, prin planurile de management, în zona de protecție strictă	T I
1.6.g	Arboretele din parcurile naturale incluse, prin planurile de management, în zona de protecție integrală	T I
1.6.j	Arboretele din geoparcuri, incluse prin planurile de management, în zona de protecție strictă a ariilor naturale protejate	T I
1.6.m	Arboretele din rezervații ale biosferei incluse în zona strict protejată	T I

B. Pădurile primare și seculare de tip old-growth forests (păduri virgine și cvasivirgine)

Pădurile primare și seculare de tip old-growth forests din România sunt considerate a fi pădurile virgine, cvasivirgine, și cele incluse în Siturile UNESCO. Vor fi analizate **pădurile primare și seculare**, foarte valoroase și importante pentru identificarea de Zone de Protecție Strictă, așa cum sunt definite conform Liniilor directoare ale Comisiei - *Commission Guidelines for Defining, Mapping, Monitoring and Strictly Protecting EU Primary and Old-Growth Forests*.

Tabel 2 – Diferențierea terminologiei pentru pădurile primare și seculare

<p>Pădure primara: <i>"Pădure regenerată natural din speciile autohtone de arbori, în care nu există indicii vizibile clare ale activităților umane, iar procesele ecologice nu sunt perturbate în mod semnificativ."</i></p> <p>Note explicative:</p> <p>a. Definiția include atât pădurile virgine, cât și cele gestionate, care corespund definiției.</p> <p>b. Această definiție include pădurile în care populațiile indigene sunt angrenate în activități tradiționale de administrare a pădurilor care corespund definiției.</p> <p>c. Această definiție include pădurile cu semne vizibile de daune abiotice (de exemplu: furtuni, zăpadă, secetă și incendii) și daune biotice (de exemplu cauzate de insecte, dăunători și boli).</p> <p>d. Definiția exclude pădurile în care vânătoarea, braconajul, capturarea cu capcane sau recoltarea au cauzat pierderea unor specii autohtone semnificative sau perturbarea proceselor ecologice.</p> <p>e. Pădurile primare au o serie de caracteristici-cheie:</p> <ul style="list-style-type: none">• ele prezintă dinamica naturală a pădurilor, cum ar fi compoziția naturală a speciilor de arbori, apariția lemnului mort, structura naturală potrivit vârstei și procese naturale de regenerare;• zona este suficient de mare pentru a-și menține procesele ecologice naturale;• Nu a existat nici o intervenție umană	<p>Pădure seculară de tip old-growth forests: <i>"Un arboret sau o zonă formată din specii autohtone de arbori care s-au dezvoltat predominant prin procese naturale, care prezintă structuri și dinamici naturale asociate cu fazele târzii de dezvoltare (ca vârsta) în pădurile primare sau neperturbate de același tip. Semnele activităților umane anterioare pot fi vizibile, dar ele dispar treptat sau sunt prea limitate pentru a perturba în mod semnificativ procesele naturale."</i></p> <p>Note explicative:</p> <p>a. Această definiție include arborete forestiere care provin nu numai din regenerarea naturală, ci și din plantarea speciilor autohtone de arbori sau prin însămânțare (cu condiția ca acestea să îndeplinească restul definiției).</p> <p>c. Această definiție poate include arboretele care prezintă semne vizibile de daune abiotice (de exemplu: furtuni, zăpadă, secete și incendii) și daune biotice (de exemplu: cauzate de insecte și boli), care se înscriu în situații de pierdere temporară ale indicatorilor definiției prezentați mai jos, din cauze naturale, cum ar fi dăunători, furtunile, sau alte perturbări naturale. În acest caz, chiar dacă o parte dintre indicatorii definiției sunt temporar absenți, obiectivul de protecție strict ar trebui să rămână neschimbat.</p> <p>d. Pădurile cu semne vizibile ale unei</p>
---	--

<p>semnificativă cunoscută, sau ultima intervenție umană semnificativă a fost cu suficient de mult timp în urma pentru a permite compoziției și proceselor naturale ale speciilor să se restabilească.</p>	<p>activități umane anterioare nu sunt excluse din definiția pădurilor seculare, cu excepția cazului în care magnitudinea impactului activității este de așa natură încât să respecte indicatorii privind pădurile seculare prezentați mai jos.</p> <p>e. Pădurile seculare de tip old-growth forests nu includ arboretele pentru care este reglementat procesul de producție. Acestea pot include activități silvice de mică intensitate a impactului asupra ecosistemului, însă cu respectarea pragurilor stabilite prin OM nr. 3397/2012 pentru desemnarea pădurilor virgine și cvasivirgine.</p>
--	--

Conform Orientărilor Comisiei pentru definirea, cartografierea, monitorizarea și protejarea strictă a pădurilor primare și seculare de tip old-growth forests din UE (pp 10-11), la categoria pădurilor seculare (old-growth) se recomandă atingerea unor indicatori principali și a cel puțin doi indicatori complementari după cum urmează:

Indicatori principali:

1. Specii native:

Pădurile seculare de tip old-growth forests sunt compuse din specii native. Cu toate acestea, prezența unui număr redus de specii de arbori alohtoni nu ar trebui să descalifice o pădure de la a fi desemnată/considerată pădure seculară, dacă aceștia nu perturbă în mod semnificativ procesele ecologice.

2. Lemnul mort

Pădurile seculare de tip old-growth forests se caracterizează prin proporții ridicate și diverse ale lemnului mort pe picior și pe sol. Cantitatea și tipul de lemn mort pot varia foarte mult de la o pădure bătrână la alta (în funcție de tipul de pădure, de condițiile locale de mediu și de istoricul perturbărilor recente).

3. Arbori bătrâni sau mari

Pădurile seculare de tip old-growth forests se caracterizează adesea printr-un volum mare de arbori pe picior în raport cu stadiile anterioare de dezvoltare pentru tipul de pădure dat și condițiile locale de creștere, precum și prin prezența unor arbori seculari sau mari, dintre care unii pot atinge vârsta maximă cunoscută pentru specia respectivă în condițiile locale.

Indicatori complementari:

4. Originea arboretului

Cele mai multe arborete de păduri seculare provin din regenerare naturală, dar unele păduri semănate sau plantate pot corespunde definiției, dacă li se acordă suficient timp pentru a dezvolta caracteristicile pădurilor seculare.

5. Complexitatea structurală

Pădurile seculare de tip old-growth forests se caracterizează în general prin complexitate structurală. Aceasta poate include o structură a coronamentului cu mai multe straturi, diversitate structurală orizontală și structuri de microrelief ale solului, cum ar fi movile cauzate de deșănțări.

6. *Arbori de habitat*

Pădurile seculare de tip old-growth forests sunt deseori caracterizate de o densitate și o diversitate ridicată de microhabitate asociate arborilor. Acestea sunt definite ca fiind o "structură distinctă, bine delimitată, care apare pe suprafețe cu arbori sau lemn mort pe picior, care constituie un substrat sau un loc de viață special și esențial pentru speciile sau comunitățile de specii cel puțin în timpul unei părți a ciclului lor de viață pentru a se dezvolta, hrăni, adăposti sau reproduce.

7. *Specii indicator*

Pădurile seculare de tip old-growth forests găzduiesc adesea specii cu faze de dezvoltare târzie, specifice unui anumit tip de pădure. Printre acestea se pot număra specii aflate pe lista roșie a Uniunii Internaționale pentru Conservării Naturii.

Menționăm că tot în cadrul aceluiași ghid se face referire la faptul că în cadrul Comisiei Europene, grupurile de lucru pentru Directivele Habitare și Păsări, au consemnat printr-o notă tehnică faptul că *"multe zone strict protejate nu vor fi zone de non-intervenție. În aceste cazuri, doar activitățile limitate și bine controlate, care nu interferează cu procesele naturale sau care nu interferează cu procesele naturale care le îmbunătățesc vor fi permise."* Mai mult, aceste situații trebuie evaluate de la caz la caz, activitățile permise pot include:

- cercetarea științifică
- prevenirea dezastrelor naturale (de exemplu, incendii de vegetație)
- controlul speciilor exotice invazive; activități și instalații neinvazive;
- activități recreative neintruzive și strict controlate, atunci când aceste activități sunt compatibile cu obiectivele de conservare ale zonelor.

În practică, acest lucru înseamnă că regimurile de gestionare ale pădurilor de producție trebuie să fie excluse din pădurile primare și din pădurile seculare de tip old-growth forests.

În România, procesul de definire a pădurilor primare și seculare de tip old-growth forests a fost o preocupare încă din 2011, fiind finalizat în 2016/2017, când a fost reflectat prin conceptul de „păduri virgine și cvasivirgine”. Având în vedere specificul național, dar și regional (N.B. a se vedea definirea pădurilor virgine și cvasivirgine la nivelul Convenției Carpați), s-a încercat, printr-un proces participativ în care au fost implicați în mod transparent factorii interesați relevanți, să se surprindă acel grad de naturalitate care a evoluat fără o influență antropică semnificativă, fiind vizate tocmai structurile de tip „old-growth forest” pentru a permite o identificare expeditivă. Acest lucru este considerat important la nivel național/regional pentru a face diferența față de pădurile gospodărite, care au fost, în mod deliberat, conduse pentru a atinge o structură similară prin practici silviculturale apropiate de natură (de exemplu, perioade lungi de rotație sau sistemul de selecție).

Se vor identifica acest tip de **păduri virgine și cvasivirgine**, foarte valoroase și importante pentru declararea de Zone de Protecție Strictă, conform OM nr. 3397/2012 (vezi tab. 3), respectiv OM nr. 2525/2016.).

Tabel 3 – Definirea și criteriile propuse pentru pădurile virgine și cvasivirgine

<p>Pădurea virgină este acea pădure care s-a format și dezvoltat exclusiv sub acțiunea factorilor naturali și în care procesele ecosistemice în dinamica lor, se produc fără nici o influență antropică directă sau indirectă.</p> <p>Criteriul 1: Naturalitatea Indicatori:</p> <p>1.1. Compoziție și distribuție naturală a speciilor componente.</p> <p>1.2. Prezența unor structuri complexe stratificate în plan vertical și mozaicat în plan orizontal, fiind evidentă textura specifică constituită din faze de dezvoltare — regenerare, tinerețe, maturitate/ optimală, terminală/ bătrânețe, dezagregare.</p> <p>1.3. Biodiversitate accentuată, inclusiv sub raportul dimensiunilor și vârstei arborilor, unii dintre aceștia având vârste apropiate de limita longevității fiziologice. Frecvent, structura plurienă și relativ plurienă.</p> <p>1.4. Lipsa intervențiilor silviculturale și a celorlalte activități antropice, inclusiv a pășunatului domestic. Nu se admit cioate.</p> <p>1.5. Prezența frecventă a lemnului mort pe picior și la sol, aflat în diferite stadii de descompunere.</p> <p>1.6. Consistența (indicele de închidere a coronamentului) naturală, adecvată condițiilor staționale, variabilă în raport cu faza de dezvoltare. În condiții staționale precare, consistența este mult subunitară (Molidiș de stâncărie calcaroasă, Molidiș cu <i>Polytrichum</i>).</p> <p>1.7. Sol nealterat (cu excepția eroziunii</p>	<p>Pădurea cvasivirgină este pădurea virgină din trecut, care, între timp, a suferit modificări antropice observabile, nesemnificative asupra structurii, stațiunii și proceselor ecosistemice.</p> <p>Criteriul 1: Naturalitatea Indicatori:</p> <p>1.1. Compoziție și distribuție naturală a speciilor componente.</p> <p>1.2. Prezența unor structuri complexe stratificate în plan vertical și mozaicat în plan orizontal, fiind evidentă textura specifică constituită din diverse faze de dezvoltare. Pot lipsi unele faze de dezvoltare, cu deosebire faza de dezagregare sau faza de regenerare.</p> <p>1.3. Biodiversitate ridicată, inclusiv sub raportul dimensiunilor și vârstei arborilor, unii dintre aceștia având elemente de arboret cu vârste de peste 150 de ani. Frecvent, structura plurienă și relativ plurienă.</p> <p>1.4. Lipsa intervențiilor silviculturale în ultima perioadă de 30 de ani. Se admit cel mult 5 cioate vechi la hectar, având diametre de peste 15 cm, aflate în diferite stadii de descompunere.</p> <p>1.5. Prezența lemnului mort pe picior și la sol, aflat în diferite stadii de descompunere.</p> <p>1.6. Consistența — indicele de închidere a coronamentului — naturală sau apropiată de aceasta (diminuată cu cel mult 0,2) adecvată condițiilor staționale, variabilă în raport cu faza de dezvoltare. În condiții staționale precare, consistența este mult subunitară.</p> <p>1.7. Sol nealterat de eroziune datorată intervențiilor antropice. Se admit drumuri</p>
--	--

produse natural).

1.8. Absența drumurilor și construcțiilor în pădure, cu excepția unei infrastructuri necesare managementului de cercetare științifică și a unor trasee tematice și/sau turistice, precum și pichetarea limitelor amenajistice.

1.9. Accesibilitate dificilă sau restricționată.

Criteriul 2: Mărimea suprafeței și limite

Indicatori:

2.1. Mărimea suprafeței pădurilor virgine (ansamblul unităților amenajistice) va fi de cel puțin 20 de hectare (fără fragmentele care nu corespund criteriilor de selecție), cu excepția ecosistemelor rare și de mare interes ecologic (ecosisteme cu *Pinus cembra*, ecosisteme unicate din Delta Dunării s.a.) pentru care suprafața minimă va fi de 10 hectare. Ecosistemele rare și de mare interes ecologic vor fi înconjurate de zone tampon de protecție.

2.2. Dispunere continuă (compactă) a pădurii, astfel încât să se asigure autoreglarea și perpetuarea ecosistemului.

2.3. Limite naturale (culmi, văi, pâraie, liziera pădurii ș.a.), astfel încât pădurii selectate să i se asigure stabilitate la acțiunea factorilor externi, fără ca aceste limite să se suprapună în mod obligatoriu cu limitele parcelare.

2.4. Se pot include și eventuale suprafețe care nu corespund criteriilor de selecție, fără ca aceste suprafețe să depășească 10–15% din suprafața totală a arboretelor care îndeplinesc condițiile de selecție.

2.5. Frecvent, configurație fragmentată a suprafeței terenului (cauzată de antrenarea solului din jurul rădăcinilor principale ale arborilor mari, doborâți natural).

vechi de exploatare, dar acestea sunt neutilizate și acoperite în mod natural cu litieră, plantule, arbuști, arbori și/sau plante ierboase.

1.8. Absența drumurilor și construcțiilor în pădure sau existența unor drumuri care nu au fost utilizate în ultima perioadă de 30 ani. Fac excepție infrastructura managementului de cercetare științifică și a unor trasee tematice și/sau turistice, precum și pichetarea limitelor amenajistice.

Criteriul 2: Mărimea suprafeței și limite

Indicatori:

2.1. Mărimea suprafeței pădurilor cvasivirgine (ansamblul unităților amenajistice) va fi de cel puțin 30 de hectare (fără fragmentele care nu corespund criteriilor de selecție), cu excepția ecosistemelor rare și de mare interes ecologic (ecosisteme cu *Pinus cembra*, ecosisteme unicate din Delta Dunării ș.a.) pentru care suprafața minimă va fi de 10 hectare. Ecosistemele rare și de mare interes ecologic vor fi înconjurate de zone tampon de protecție.

2.2. Dispunere continuă (compactă) a pădurii, astfel încât să se asigure autoreglarea și perpetuarea ecosistemului.

2.3. Limite naturale (culmi, văi, pâraie, liziera pădurii ș.a.), astfel încât pădurii selectate să i se asigure stabilitate la acțiunea factorilor externi, fără ca aceste limite să se suprapună în mod obligatoriu cu limitele parcelare. Pădurea cvasivirgină poate fi marginită și de limite artificiale: drumuri permanente, culoare pentru linii de înaltă tensiune, căi ferate s.a..

2.4. Suprafețele care nu corespund criteriului de naturalitate (criteriul 1), nu pot depăși 15% din suprafața totală a arboretelor care îndeplinesc criteriile de selecție.

Vor fi identificate și declarate ca Zone de Protecție Strictă, în primul rând, pădurile virgine și cvasivirgine din cadrul Catalogului Național, în conformitate cu OM nr. 3397/2012, OM nr. 2525/2016 și ghidul elaborat de către Ministerul Mediului: <http://www.mmediu.ro/articol/ghidul-de-bune-practici-privind-intocmirea-si-verificarea-studiilor-de-identificare-a-padurilor-virgine-cvasivirgine/3237>.

Există deja identificate suprafețe de păduri virgine și cvasivirgine, ca urmare a declasificării, care nu sunt incluse în Catalogul Național, dar care vor fi luate în considerare în analiză pentru Zone de Protecție Strictă. Vor fi avute în vedere și alte păduri virgine și cvasivirgine ce vor fi identificate prioritar, utilizând criteriile din OM nr. 3397/2012, precum și ghidul elaborat de către Ministerul Mediului: <http://www.mmediu.ro/articol/ghidul-de-bune-practici-privind-intocmirea-si-verificarea-studiilor-de-identificare-a-padurilor-virgine-cvasivirgine/3237>.

La acestea se vor adăuga Pădurile declarate Păduri de fag vechi și primare din Carpați și din alte regiuni ale Europei (de pe teritoriul românesc), înscrise în Patrimoniul Universal UNESCO, care se suprapun doar partial cu suprafețele deja incluse în Catalogul Național. De asemenea, va fi luată în considerare pentru a fi declarată ZPS, subzona tampon de protecție (conform Ghidului IUCN).

Pentru identificarea acestor păduri se va urmări încadrarea funcțională din Amenajamentul silvic după cum urmează:

Tabel 2 – Categoriile și tipurile funcționale ale pădurilor seculare conform Amenajamentelor silvice

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.5.j	Arboretele din păduri virgine	T I
1.5.o	Arboretele din păduri cvasivirgine	T I
1.5.p	Arboretele incluse în păduri naturale seculare de valoare deosebită	T II
1.6.q	Arboretele din siturile naturale ale patrimoniului universal UNESCO, incluse în zona strict protejată	T I
1.6.r	Arboretele aflate în subzona de tampon de protecție a siturilor UNESCO	T I

Din categoria funcțională 1.5.p vor fi selectate doar arboretele care îndeplinesc criteriile corespunzătoare pădurilor virgine și cvasivirgine.

Pentru evidențierea acestei categorii de arborete, atât în ariile naturale protejate, cât și în afara acestora este esențială consultarea amenajamentelor silvice la nivel național, Catalogul Național al Pădurilor Virgine și Cvasivirgine și documentația de desemnarea a pădurilor înscrise în Patrimoniul Universal UNESCO și, după caz, verificarea în teren pentru validarea suprafețelor propuse. Verificarea în teren va fi realizată în perioada de implementare a

contractului. De asemenea, este obligatorie colectarea de informații de la administratorii/propietarii acestor suprafețe.

C. Alte păduri cu înalt grad de naturalitate și care îndeplinesc roluri multiple de protecție

În cadrul suprafețelor potențiale de protecție strictă, se va acorda atenție și zonelor forestiere care **nu se califică drept Păduri Seculare de tip Old-Growth Forests** (adică nu respectă toate criteriile și indicatorii stabiliți prin legislația națională), dar care totuși îndeplinesc următoarele criterii:

Rol de protecție multifuncțional

Include arborete pentru care (i) **nu se reglementează procesul de producție** (TI, TII) și al căror (ii) management este **compatibil cu regimul de protecție strictă**.

Condiția de “a nu fi reglementat procesul de producție” se impune pentru a face distincția față de arboretele cu structuri naturale, dar care sunt astăzi menținute /conduse în mod deliberat ca rezultat al sistemului de gospodărire apropiat de natură planificat. Este esențial să se facă această distincție pentru a permite continuitatea în timp și spațiu al acestui sistem silvicultural ce prezintă multiple beneficii sub raportul serviciilor ecosistemice.

Indicatori de naturalitate

- Fitocenozele edificate de specii native conform condițiilor de mediu locale, regenerate în mod natural;
- Ecosisteme cu structuri complexe, conțin diferite stadii de dezvoltare, care formează un mozaic pe orizontală și cu o structură verticală stratificată;
- Densitatea ridicată a “arborilor habitat” și prezența „arborilor veterani” care au ajuns la senescentă este esențială (arbori din generațiile anterioare, muribunzi din cauza senescentei);
- Prezența arborilor bătrâni, care au mai mult de jumătate din vârsta fiziologică (adică peste 150 – 250 de ani pentru principalele specii forestiere), și care sunt dominanți (adică acoperă cel puțin 35% din suprafață);
- Prezența lemnului mort pe picior și căzut, în toate stadiile de degradare și pe întreaga suprafață a pădurii, în care cea mai mare parte a volumului de lemn mort provine de la cei mai mari arbori care au atins senescenta și au murit;
- Consistență naturală în funcție de tipul natural de pădure și de condițiile staționale.

Nota: Acești indicatori ar trebui considerați în mod cumulativ.

Aceste păduri vor fi supuse unui regim de protecție strictă – regim de ocrotire (TI) tocmai pentru a susține restabilirea (pe termen mediu) al unui echilibru pe clase de vârstă a arboretelor la nivel de peisaj forestier. Fiind supuse unui regim de protecție strictă este de așteptat ca pe termen lung să ajungă și acestea la o structură apropiată de pădurile seculare de tip old growth forests.

Pentru identificarea acestor păduri se vor selecta preliminar GIS/AS arboretele pentru care nu se reglementează procesul de producție și al căror management este compatibil cu regimul de protecție strictă (sunt excluse pădurile în care sunt necesare lucrări pentru maximizarea rolului funcțional atribuit prin amenajamentul silvic). Îndeplinirea indicatorilor de naturalitate urmează a fi validată, după caz, prin consultarea administrației/propietarilor și verificări în teren în perioada contractului.

D. Habitate forestiere prioritare, ecosisteme rare, vulnerabile, periclitare

Habitate naturale prioritare reprezintă cele mai valoroase habitate de interes comunitar, protejate la nivelul UE prin Directiva Habitate.

În România sunt prezente următoarele tipuri de habitate prioritare forestiere de interes comunitar, conform clasificării *Directivei Habitate*:

- 91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) – habitat forestier marginal situat la tranziția între ecosistemele terestre și cele acvatice de apă dulce curgătoare, în general puternic periclitat antropoc prin intervenții atât asupra biocenozelor cât și asupra ecotopului acestuia.
- 9180* Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene – habitat de tip forestier, edificat de specii de arbori care se dezvoltă la baza stâncilor, pe versanți abrupti, pe grohotișuri; acest tip de habitat este compus din specii de arbori cu o incredibilă adaptabilitate de a vegeta în aceste condiții particulare extreme; este indicată non-intervenția în integralitate a tipului de habitat, întrucât eliminarea fitocenozelor poate înrăutăți condițiile de habitat, iar regenerarea pe aceste condiții extreme este dificilă după tăiere.
- 91D0* Turbării cu vegetație forestieră – vegetația forestieră este reprezentată de păduri, dar adesea rariți de: molid, pin silvestru, mesteacăn, precum și tufărișuri de jneapăn din etajul boreal și alpin, care vegetează în condiții staționale extreme, pe substrat turbos – pe zonele marginale între terenurile cu soluri normale, productive și zone de turbării propriu-zise, cu apă stagnantă sau încet curgătoare, în condiții de climat rece montan.
- 91H0* Vegetație forestieră panonică cu *Quercus pubescens* – habitatul forestier este reprezentat de păduri de stejari xerofili care vegetează la marginea și pe dealurile Câmpiei Panonice, în stațiuni cu expoziție sudică și extrem de uscate, pe soluri superficiale, adesea pe substrat calcaros; habitat cu prezență rară.
- 91I0* Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus spp.* – habitat reprezentat de vegetație xerotermofilă din câmpiile din sud-estul Europei. Acest tip de habitat, care forma odată vegetația naturală a Europei de sud-est, este foarte fragmentat, iar suprafața ocupată este în prezent mult redusă (apare în general pe zone de câmpie și dealuri joase, unde pădurile au fost restrânse în ultimele sute de ani, pentru utilizarea în scop agricol a terenurilor).
- 9530* Vegetație forestieră sub-mediteraneană cu endemitul *Pinus nigra ssp. banatica* - habitatul cuprinde păduri situate în general, în etajul montan mediteranean, pe substrat dolomitic, dominate de pini din grupul *Pinus nigra*; în România acest tip de habitat apare sub formă de rariți de pin negru (*Pinus nigra subsp. pallasiana*) în zona Banat,

reprezentând o disjuncție nordică a pinetelor din vestul Peninsulei Balcanice. Habitatul este localizat doar în această zonă a țării și reprezintă o particularitate specifică; habitatul are o foarte bună reprezentare în Parcul Național Domogled- Valea Cernei; pe suprafețe mici, apare și la Cazanele Dunării – Svinita și în Munții și platoul Mehedinți.

Suprafețele ocupate de habitate forestiere de interes conservativ prioritar, aflate în stare favorabilă de conservare, vor fi propuse în integralitatea lor pentru desemnarea de zone de strictă protecție conform Strategiei UE. Pentru identificarea acestora se vor folosi atât amenajamentele silvice, cât și informațiile din Planurile de management ale ariilor naturale protejate respective (distribuția habitatului și evaluarea stării de conservare a acestuia).

De asemenea, se va urmări identificarea, pe cât posibil pe baza documentațiilor existente, a suprafețelor cu habitate de interes comunitar din următoarele tipuri de habitate cu valoare conservativă ridicată, situate în arii naturale protejate și chiar în vecinătatea acestora:

- 91AA Vegetație forestieră ponto-sarmatică cu stejar pufos - este un habitat format din păduri extrazonale dominate de stejar pufos, cu flora submediteraneană, cu distribuție insulară, în sudul și sud-estul României: în Dobrogea, în Moldova de sud – în patruleterul Galați-Tecuci-Bârlad-Râul Prut, în Câmpia și Defileul Dunării, pe zona de silvostepă - subzona silvostepii cu păduri de stejari termofili.
- 91Q0 Păduri relictare de *Pinus sylvestris* pe substrat calcaros – apare în etajul nemoral, pe roci în general calcaroase, pe sub formă de enclave, fragmentat, pe suprafețe mici. Fitocenozele sunt dominate de *Pinus sylvestris* și, în general, ocupă suprafețe reduse intercalate între alte tipuri de habitate zonale.
- 91X0 Păduri dobrogene de fag – habitatul este un relict al vremurilor în care platforma Podișului Nord Dobrogean și Munții Macinului au avut altitudine mult mai ridicată și era acoperită de vegetație specifică zonelor montane și de dealuri înalte; în prezent, este rămas pe suprafețe reduse și izolate, în condițiile climatului stepic al Dobrogei. Nucleul principal rămas în prezent este în Rezervația naturală Valea Fagilor din Luncavita, Măcin, dar fragmente reziduale (rămășițe ale unor suprafețe mai extinse în trecut) și izolate (porțiuni de sub 0,1 ha, constând din grupuri care conțin maxim 20 de arbori de fag) se apreciază că se mai găsesc și în Niculițel și Casimcea.
- 9420 Păduri de *Larix decidua* și/sau *Pinus cembra* din regiunea montană - habitatul cuprinde păduri și rariști de molid din etajul boreal, situate la altitudini de 1600 – 1900 m, în stratul arborilor alături de molid (*Picea abies*) apar mai rar zâmbru (*Pinus cembra*), iar în unele zone ale țării și/sau larice (*Larix decidua*), cu acoperire redusă - sub 60% și înălțimi reduse; frecvent arborii sunt în grupe de câteva exemplare. Habitatele de rariște reprezintă habitate de tranziție între pădure, către habitatele de tufărișuri și pajiștile alpine și subalpine.

În general, tipurile de habitate forestiere de interes comunitar prezentate, au și o corespondență cu tipurile de habitate românești cu valoare ridicată de conservare.

Există însă și o serie de habitate românești – definite conform nomenclatorului habitatelor din România, care au o foarte mare valoare conservativă, prin raritatea lor și pentru biodiversitate, dar care nu au corespondent în nomenclatorul habitatelor de interes comunitar. Acestea vor fi, de asemenea identificate în cea mai mare măsură posibilă, atât în interiorul rețelei de arii naturale protejate existente, cât și în afara acestora, pentru a fi propuse pentru conservare strictă:

- R4403 Păduri danubian-panonice de anin negru (*Alnus glutinosa*) cu *Iris pseudacorus*, care are apariții rare în zone de mlaștini din lunci și câmpiile joase. Acest habitat a fost în trecut foarte răspândit în mlaștinile din Câmpia de Vest, ulterior suprafața ocupată s-a redus și fragmentat prin modificarea condițiilor staționale propice dezvoltării fitocenozelor specifice acestuia, prin lucrări de desecare și îndiguire care au survenit pe acest teritoriu. În zonele de sud și est ale țării, acest habitat apare rar în mlaștini din lunci, pe zona pădurilor de stejar (Jiu, Călnistea, pe mici zone care însoțesc salba de lacuri din jurul Bucureștiului, în zona izvoarelor de coastă cu curs foarte lent etc.). Fitocenoza forestieră este dominată în etajul superior al arborilor, de aninul negru (*Alnus glutinosa*), iar în covorul ierbos, foarte dezvoltat apar speciile caracteristice *Carex elongata*, *Carex paniculata*, precum și alte specii de *Carex* (*C. acutiformis*, *C. riparia*, *C. elongata*, *C. paniculata* ș.a), *Iris pseudacorus* și *Thelypteris palustris*. În timp ce aninișurile de anin alb (habitat cod R4401 în clasificarea națională) și cele de anin negru (habitat românesc R4402), care constituie habitatul de interes comunitar prioritar 91E0* vegetează în lunci montane și colinare, dezvoltându-se în mod specific în zone limitrofe cursurilor de apă (dulce) și pe depunerile aluviale (mai grosiere la munte și mai fine – pietris, nisip, soluri de tip aluviosol pe zone de deal și câmpie), habitatul R4403 se dezvoltă în mod specific pe terenuri mlăștinoase, pe soluri de tip gleisol, în zone depresionare din câmpii sau din lunci, continuu aprovizionate cu apă din râuri sau izvoare. În aceste condiții, adesea arborii de anin negru se dezvoltă pe rădăcini înălțate deasupra nivelului apei stagnante – “picioroange”.
- R4164 Păduri balcanice de nuc (*Juglans regia*) și sâmbovină (*Celtis australis*) cu *Scutellaria pichleri*, care poate fi identificat în sudul Podișului Mehedinți și în Defileul Dunării, în etajul nemoral, subetajul pădurilor de gorun și de amestec cu gorun, pe zone foarte restrânse. Asocierile vegetale specifice acestui habitat sunt caracteristice unor condiții staționale “de nișă”, asemenea habitatului de interes comunitar prioritar 9180*; relieful este de bolovănișuri la baza pereților stâncosi și a versanților abrupti, pe zone altitudinale joase 100-300 m. Fitocenoza forestieră este edificată de specii europene submediteraneene și caucaziene, speciile edificatoare din etajul superior fiind sâmbovina (*Celtis australis*) și nucul comun (*Juglans regia*). Stratul ierburilor și subarbuștilor este bine dezvoltat, cu multe specii termofile-submediteraneene, între care apare specia caracteristică *Scutellaria pichleri*.
- Păduri de liliac sălbatic (de exemplu Rezervația de la Ponoarele, județul Mehedinți), păduri de alun turcesc (de exemplu Rezervația Gorganu, județul Mehedinți), păduri din albiile râurilor, alte ecosisteme forestiere rare etc.

Aceste habitatele forestiere cu valoare conservativă ridicată, habitate rare și/sau care vegetează în condiții particulare, extreme, habitate marginale vor fi identificate pe baza documentațiilor

existente: hărți de distribuție pentru ariile protejate unde există studii de cartare-inventariere, iar acolo unde nu există planuri de management și în afara ariilor naturale protejate - pe baza amenajamentelor silvice.

Se va evalua prezența habitatelor prin studierea și coroborarea informațiilor privind: tipuri staționale, tipuri naturale de pădure, descrierea arboretelor, caracterul tipului de pădure etc. Informații ajutătoare pentru identificarea ecosistemelor marginale cu vegetație forestieră se pot obține din încadrarea funcțională a arboretelor, dar este obligatoriu ca această informație să fie completată cu descrieri de vegetație. În acest sens exemplificăm tabelul de mai jos:

Tabel 3 – Încadrare funcțională a arboretelor care ajută la identificarea habitatelor cu valoare ridicată de conservare

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.2.a	Arboretele situate pe stâncării, pe grohotișuri și pe terenuri cu eroziune în adâncime și pe terenuri cu înclinare mai mare de 30° pe substraturi de flis (facies marnos, marno-argilos și argilos), nisipuri, pietrișuri și loess, precum și cele situate pe terenuri cu înclinare mai mare de 35°, pe alte substraturi litologice	T II
1.2.c	Arboretele/Benzile de pădure din jurul golurilor alpine	T II
1.2.i	Arboretele situate pe terenuri cu înmlăștinare permanentă	T II
1.3.a	Arboretele din stepă și silvostepă cu condiții grele de regenerare, cu excepția zăvoaielor și pădurilor de luncă din aceste zone	T II
1.3.b	Arboretele de stejar pedunculat din zona de câmpie, cu condiții grele de regenerare	T II
1.3.c	Arboretele de stejar pufos și brumăriu, din silvostepă, cu condiții grele de regenerare	T II
1.3.f	Lizierele situate de-a lungul trupurilor de pădure din zona de câmpie și coline joase	T II
1.3.i	Jnepenișuri	T I
1.3.h	Arboretele situate în condiții foarte grele de regenerare	T II
1.3.m	Pădurile situate în vecinătatea Mării Negre și a lacurilor litorale	T II
1.5.e	Arboretele constituite în zone de protecție a monumentelor naturii	T II
1.5.u	Arboretele din ecosisteme forestiere rare, amenințate sau periclitate	T II
1.6.c	Arboretele din parcurile naționale din zona de conservare durabilă constituite din primul rând de parcele limitrofe zonei de protecție strictă/integrală	T II
1.6.n	Arboretele din rezervațiile biosferei, incluse în zona tampon	T II

Habitate marginale vor fi studiate și pe unitățile din amenajamente încadrate ca: T (talveg), N (teren neproductiv pentru producție silvică), uneori chiar V (teren pentru hrana vânatului – a faunei sălbatice), Acestea fiind analizate de la caz la caz, fara a fi incluse terenuri cu halde de steril sau alte terenuri degradate antropice.

Identificarea zonelor de importanță conservativă specială în afara rețelei de arii protejate existentă poate oferi indicii importante pentru constituirea coridoarelor ecologice (spre exemplu: de-a lungul cursurilor de apă care leagă situri existente, înglobând habitate ripariene, benzi de pădure din jurul golurilor alpine/subalpine etc.), precum și pentru constituirea de noi arii protejate.

E. Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare

Alte suprafețe care urmează a fi evaluate în vederea declarării de Zone de Protecție Strictă, sunt reprezentate de zonele din fondul forestier național constituite ca **Păduri cu valoare ridicată de conservare** (PVRC), în cadrul procedurilor de obținere a certificării FSC și care sunt, în prezent, gospodărite în regim de management conservativ, asumat de către proprietari/administrator, pentru asigurarea cerințelor de management, conform standardului FSC (Forest Stewardship Council).

Certificarea managementului forestier este un act voluntar, procesul de certificare putând fi demarat numai la solicitarea proprietarului/ administratorului pădurii respective și reprezintă evaluarea modului de administrare și gospodărire a unei păduri, în raport cu un standard acreditat.

În accepțiunea generală, termenul cel mai utilizat în definiția certificării managementului forestier este cel de "*certificarea pădurilor*". În vederea certificării, Forest Stewardship Council (FSC) a elaborat un set de principii și criterii, care sunt considerate general valabile în managementul responsabil al unei păduri și fac referire la aspectele de mediu, sociale și economice ale managementului forestier. Pe baza acestora, s-au dezvoltat standarde de certificare naționale, care detaliază principiile și criteriile generale de management forestier, prin elaborarea de indicatori și verificatori specifici.

Conceptul de „**Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare (PVRC)**” se regăsește în cadrul Principiului 9 din sistemul de certificare FSC. Așa cum reiese și din titlatura, acest principiu se referă strict la anumite zone de păduri care îndeplinesc funcții importante din anumite puncte de vedere (ecologic, social, cultural și al biodiversității). În cadrul procesului de certificare, identificarea și gospodărirea adecvată a „**Pădurilor cu Valoare Ridicată de Conservare**” (PVRC) reprezintă o cerință de bază.

Exemple de păduri cu valoare ridicată de conservare pot fi:

- suprafețe forestiere care adăpostesc specii amenințate cu dispariția, ecosisteme forestiere rare;
- o pădure care protejează sursa de apă potabilă pentru o comunitate;
- păduri care asigură lemn sau alte produse pentru comunități locale strict dependente de aceste resurse
- păduri legate de identitatea culturală sau religioasă a unei anumite comunități sau a unei anumite zone.

În funcție de rolul principal pe care îl îndeplinesc (conservarea biodiversității, rol social-cultural și ecologic), rezultă ca atare, 6 categorii:

- PVRC 1 Suprafețe forestiere, care conțin zone cu biodiversitate ridicată, de importanță globală, regională sau națională;
- PVRC 2 Suprafețe forestiere extinse de importanță globală, regională sau națională, în care populațiile speciilor autohtone există în forma lor naturală din punct de vedere al distribuției și densității;
- PVRC 3 Suprafețe forestiere cu ecosisteme rare, amenințate sau periclitate;
- PVRC 4 Suprafețe forestiere care asigură servicii de mediu esențiale în situații critice (ex.: protecția surselor de apă, controlul eroziunii, combaterea poluării etc.);
- PVRC 5 Suprafețe forestiere esențiale pentru satisfacerea necesităților de bază ale comunităților locale;
- PVRC 6 Suprafețe forestiere a căror valoare este esențială pentru păstrarea identității culturale a unei comunități sau a unei zone.

Se vor considera ca potențiale zone de protecție strictă în cadrul acestui studiu numai acele PVRC din categoria 1 și 3 pentru care măsurile de management sunt compatibile cu un regim de protecție strict. Se are în vedere că pădurile constituite ca PVRC necesită adesea măsuri de management activ (inclusiv extragerea arborilor, lucrări de infrastructură etc.), cu respectarea unui anumit grad de restricții, astfel încât valorile de conservare identificate, să se păstreze și chiar să se îmbunătățească în timp. Este importantă consultarea bazei de date pentru păduri ale căror proprietari/ administratori au procedat la constituirea de PVRC, în cadrul procesului de certificare FSC și care își exprimă acordul pentru desemnarea ca ZPS. Identificarea și analiza acestora este importantă și ca bază de plecare pentru constituirea de noi zone de arii protejate.

F. Păduri care au fost supuse regimului de conservare specială și până în prezent, în baza prevederilor amenajamentelor silvice

În România există zone de păduri care beneficiază de statut de protecție specială, în baza a diferite acte normative și de reglementare; între acestea, amenajamentele silvice elaborate și aprobate în temeiul Codului silvic și al reglementărilor subsecvente specifice, prevăd zone de păduri supuse unui management cu diferite grade de restricții, conform încadrării în “grupa I funcțională - păduri cu funcții speciale de protecție”.

Adoptarea măsurilor de gospodărire, a caracteristicilor intervențiilor reglementate pentru arboret se face în raport cu *tipurile de categorii funcționale*, acestea reprezentând o grupare a categoriilor funcționale pentru care sunt prevăzute măsuri silviculturale similare. În acest mod, gospodărirea în regim silvic a pădurilor s-a făcut, și până în prezent, prin tratarea în regim special de conservare a unor arborete, respectiv cele încadrate la tipurile funcționale denumite TI, TII, TIII și TIV.

Zonarea funcțională și reglementarea modului de gospodărire a pădurilor practică în țara noastră, au condus la administrarea unor suprafețe însemnate în regim de conservare specială

și până în prezent, incluse în tipurile funcționale TI și TII, în baza prevederilor amenajamentelor silvice.

Prezentăm mai jos un tabel centralizator al categoriilor funcționale prevăzute prin actele normative de specialitate (O.M. nr. 766/2018, O.M. nr. 2536/2022), ca fiind asociate unui management conservativ restrictiv de tip TI sau TII, cu mențiunea că vom relua în tabelul 6 și categoriile deja prezentate în tabelele 2-5, anterioare (mai puțin cele corespunzătoare arboretelor din rețeaua ariilor naturale protejate, precizate la punctul respectiv).

Tabel 4 – Categoriile funcționale asociate tipurilor funcționale TI și TII, compatibile cu cerințele de identificare a arboretelor cu valoare ridicată pentru biodiversitate

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.1.a	Arboretele situate în perimetrele de protecție a izvoarelor, a zăcămintelor și surselor de apă minerală și potabilă	T II
1.2.a*	Arboretele situate pe stâncării, pe grohotișuri și pe terenuri cu eroziune în adâncime și pe terenuri cu înclinarea mai mare de 30° pe substraturi de flis (facies marnos, marno-argilos și argilos), nisipuri, pietrișuri și loess, precum și cele situate pe terenuri cu înclinare mai mare de 35°, pe alte substraturi litologice	T II
1.2.b	Arboretele constituite din subparcele întregi, limitrofe drumurilor publice de interes deosebit și căilor ferate normale, din zonele cu relief accidentat situate pe terenuri cu înclinare mai mare de 25° și cu pericol de alunecare	T II
1.2.c	Arboretele / Benzile de pădure din jurul golurilor alpine	T II
1.2.d	Arboretele din jurul marilor construcții hidrotehnice, pe o rază minimă de 200 m, în funcție de pericolul de eroziune și de alunecare a terenului	T II
1.2.f	Arboretele situate în zonele de formare a avalanselor și pe culoarele acestora	T II
1.2.h	Arboretele situate pe terenuri alunecătoare	T II
1.2.i	Arboretele situate pe terenuri cu înmlășinare permanentă	T II
1.3.a	Arboretele din stepă și silvostepă cu condiții grele de regenerare, cu excepția zăvoaielor și pădurilor de luncă din aceste zone	T II
1.3.b	Arboretele de stejar pedunculat din zona de câmpie, cu condiții grele de regenerare	T II
1.3.c	Arboretele de stejar pufos și brumăriu, din silvostepă, cu condiții grele de regenerare	T II
1.3.f	Lizierele situate de-a lungul trupurilor de pădure din zona de câmpie și coline joase	T II
1.3.h	Arboretele situate în condiții foarte grele de regenerare	T II
1.3.i	Jnepenișuri	T I
1.3.m	Pădurile situate în vecinătatea Mării Negre și a lacurilor litorale	T II

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.4.a	Arboretele constituite în păduri parc, parcuri recreative, tematice sau educaționale	T II
1.4.c	Arboretele din jurul stațiunilor balneoclimaterice, climaterice și al sanatoriilor de importanță națională, stabilite de autoritatea publică centrală pentru sănătate	T II
1.4.g	Arboretele din trupuri de pădure esențiale pentru păstrarea identității culturale a comunităților locale	T II
1.5.a	Arboretele cuprinse în rezervații naturale cu management activ ce vizează conservarea	T II
1.5.i	Arboretele destinate protecției unor specii ocrotite de faună	T II
1.5.k	Arboretele din parcuri dendrologice și arboretumuri	T II
1.5.l	Arboretele din păduri destinate conservării resurselor genetice	T II
1.5.u	Arboretele din ecosisteme forestiere rare, amenințate sau periclitare	T II

**Pentru categoria funcțională 1.2.a se vor lua în considerare pante peste 40 grade, prioritar.*

Administrarea în regim conservativ a arboretelor pe o perioadă îndelungată de timp a asigurat condiții de refacere a unui ecosistem forestier cu grad ridicat de similitudine cu ecosistemele naturale, atât în ceea ce privește compoziția habitatului de pădure, cât și funcționarea proceselor specifice de autoreglare, regenerare, prezența de arbori căzuți pe picior și la sol (lemn mort).

Suprafata acestor arborete care au fost gestionate până în prezent în TI și TII, conform zonării funcționale a acestora și pe baza amenajamentelor silvice, va fi analizată oportunitatea încadrării pentru non-intervenție.

Totodată, pentru (i) identificarea zonelor de protecție strictă într-un mod proporțional la nivelul regiunilor biogeografice (în cazul regiunilor biogeografice Continentală, Panonică, Pontică, Stepică), precum și pentru a (ii) asigura constituirea de trupuri compacte de pădure capabile să se autoregleze și (iii) pentru a asigura eficiența administrativă a zonelor de protecție strictă cu grad ridicat de naturalitate, pentru (iv) asigurarea reprezentativității tuturor habitatelor forestiere la nivel național și din Situri Natura 2000, unde nu există arborete din tipul TI și TII, cât și (v) pentru asigurarea culoarelor ecologice și conectivitățile ecologice, se vor analiza și selecta arborete administrate în prezent conform tipurilor funcționale TIII și TIV, respectiv din grupa funcțională 1. În funcție de criteriile ce vizează reprezentativitatea, conectivitatea și structura ecologică funcțională a habitatelor, se pot selecta păduri din alte categorii funcționale pentru a îndeplini aceste cerințe. Astfel, pentru desemnarea ca zone de protecție strictă a suprafețelor pentru care, în prezent, se reglementează procesul de producție, propunerile trebuie să țină cont de punctul de vedere exprimat de administratorii de pădure, urmărind, în acest fel, reducerea impactului socio-economic și consolidarea eficienței administrative a viitoarelor zone de protecție strictă.

Se vor selecta acele arborete încadrate în categoriile funcționale de mai jos (Tabel 7 și 8) și care îndeplinesc valori ridicate de biodiversitate conform criteriilor enunțate la capitolele B, C, D, E și G ce vor fi propuse pentru protecție strictă prin prezentul Contract.

Mai jos, prezentăm alte încadrări funcționale, pe baza cărora arboretele din ariile naturale protejate anterior prezentate, se regăsesc în amenajamentele silvice, pentru a facilita analiza acestora, pe baza datelor din amenajament.

Tabel 7 – Alte încadrări funcționale pentru arboretele din arii protejate desemnate

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.5.a	Arboretele cuprinse în rezervații naturale cu management activ ce vizează conservarea	T II
1.5.b	Arboretele cuprinse în rezervații naturale cu management activ ce vizează valorificarea durabilă	T III
1.6.r	Arboretele din siturile naturale ale patrimoniului universal UNESCO, altele decât cele incluse în categoria funcțională 1.6.q	T III

În cadrul unui Sit Natura 2000, măsurile de gospodărire a habitatelor sunt adoptate în sensul asigurării unei dezvoltări durabile, prin utilizare durabilă a resurselor. În concordanță cu obiectivul principal al Rețelei Natura 2000, măsurile de management adoptate pentru habitatele forestiere vizează asigurarea/menținerea stării de conservare „favorabilă” a habitatelor/speciilor de interes comunitar, desemnate prin Directiva Habitate 92/43 EEC.

În ceea ce privește identificarea în siturile Natura 2000 de tip SCI/SAC și a celor de tip SPA, a zonelor de păduri supuse unui management restrictiv, în temeiul unor acte de reglementare existente, aceasta trebuie să se bazeze pe informațiile din planurile de management, dacă există, sau pe alte convenții de administrare recunoscute de către proprietarii /administratorii terenurilor.

Tabel 8 – Încadrarea funcțională a arboretelor din situri Natura 2000, situri Ramsar, coridoare ecologice

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
1.5.q	Arboretele din păduri/ecosisteme de pădure cu valoare protectivă pentru habitate de interes comunitar și specii de interes deosebit incluse în arii speciale de conservare/situri de importanță comunitară în scopul conservării habitatelor (din rețeaua ecologică Natura 2000 - SCI)	T IV
1.5.r	Arboretele din păduri/ecosisteme de pădure cu valoare protectivă pentru specii de interes deosebit, incluse în arii de protecție specială	T IV

Categorie funcțională		Tipul funcțional
Cod	Denumire	
	avifaunistică, în scopul conservării speciilor de păsări (din rețeaua ecologică Natura 2000 - SPA)	
1.5.s	Arboretele incluse în zonele umede de importantă internațională (situri Ramsar)	T IV
1.5.t	Arboretele din păduri constituite în coridoare ecologice	T IV

În cadrul ariilor naturale protejate anterior menționate, **cu plan de management aprobat**, identificarea de potențiale zone de protecție strictă se poate face prin identificarea pe hărțile siturilor, a zonelor de păduri pentru care a fost prevăzută, prin măsurile de management aprobate, gestionarea în regim de non-intervenție sau protecție specială. Aceste măsuri restrictive privind intervențiile de administrare în regim silvic, pot fi asupra unor zone cu habitate forestiere de interes comunitar, cel mai adesea asupra habitatelor de interes comunitar prioritar, fie pot fi generate de cerințe de gospodărire asupra unor zone de păduri pentru conservarea favorabilă a unor specii de floră sau faună care își au aici habitatul. Suprafețele identificate ca fiind în prezent supuse administrării de tip non-intervenție, în baza prevederilor din planurile de management aprobate, vor fi înscrise în baza de date prevăzută ca rezultat al activității A.2. – respectiv A.2.1.

Pentru siturile Natura 2000 și alte arii protejate (situri Ramsar) pentru care sunt în curs de aprobare planuri de management, elaborate în diverse faze, acestea pot asigura un suport pentru identificarea suprafețelor de păduri aflate sub protecție strictă, pe baza datelor și informațiilor acumulate în etapele de elaborare a acestora (studii de cartare - inventariere, evaluare stare de conservare, consultări publice etc.).

Pentru ariile naturale protejate fără planuri de management, studiul zonelor de protecție strictă existente (dacă acestea există), se poate face pe baza documentațiilor aferente: la desemnarea ariei protejate, formular standard, studii de cartare, materiale elaborate de administratorii ariilor naturale protejate sau ulterior de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (viitoarea Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate). Se vor colecta informații privind actele de reglementare a statutului de protecție strictă existent, în vederea justificării încadrării în baza de date, rezultat al activității A.2. – respectiv A.2.1.

De asemenea, se va proceda la analizarea ariilor naturale protejate declarate la nivel local, care se încadrează pentru includerea lor în zone de non-intervenție, existente sau ca propuneri de încadrare, precum și a potențialului de mărire a acestor arii și asigurarea conectivității ecologice. Datele se vor încadra în baza de date R.2.3..

Datele existente cu privire la pădurile din ariile naturale protejate oferă o importantă bază de analiză pentru **identificarea de păduri valoroase pentru biodiversitate, care nu se află în prezent sub statut de protecție strictă**. Analiza acestor păduri, cu scopul înscrierii lor între

propunerile pentru Zone Potențiale de Non-intervenție, se va face ținând cont de următoarele aspecte:

- studiile de cartare-inventariere
- informațiile deținute de administratorii ariilor naturale protejate
- actele normative de aprobare a zonării interne
- analizele prevederilor amenajamentelor silvice (baze de date, descrieri parcelare)
- studiile de specialitate
- publicații.

Această analiză, se va face la nivelul tuturor tipurilor de arii protejate existente: parcuri naționale, parcuri naturale, rezervații ale biosferei, geoparcuri, situri ale patrimoniului mondial UNESCO, arii din rețeaua Natura 2000, situri Ramsar etc.

De asemenea, pe baza amenajamentelor silvice și a altor date existente la nivel local, se va urmări identificarea de zone cu păduri valoroase pentru biodiversitate, situate **în afara rețelei existente a ariilor naturale protejate din România** (vezi capitolele B, C, D, E și G). Astfel de zone vor putea fi luate în considerare pentru extinderea suprafeței de arii protejate și realizarea până în 2030, a obiectivului de 30% din suprafața aflată în zone protejate

Atât în ariile naturale protejate, cât și în afara acestora, identificarea de zone potențiale pentru non-intervenție se va orienta în mod deosebit către:

- habitate forestiere cu structura conservată, conform tipului natural fundamental de habitat – se vor identifica în fiecare arie naturală protejată **zone “emblematică” pentru tipurile de habitate forestiere de interes comunitar și/sau pentru habitatele forestiere de interes conservativ național, care au o bună reprezentativitate la nivelul ariei protejate**. Aceste zone se vor selecta dintre arboretele cu stare de conservare “favorabilă”, chiar dacă per ansamblul ariei naturale, starea de conservare a respectivului tip de habitat poate fi “nefavorabilă”.
- Aceasta semnifică: respectivul/respectivele arborete:
 - să conserve structura specifică tipului natural de habitat, fără prezența de specii alohtone
 - Compoziția să fie cu specii din tipul natural fundamental, iar consistența să fie corespunzătoare stadiului de vârstă și condițiilor staționale
 - zona desemnată să ocupe o suprafață suficient de întinsă, astfel încât habitatul forestier să își poată exercita de sine stătător funcțiile specifice ecosistemului – autoreglarea și regenerarea – perpetuarea ca același tip de habitat
 - zona desemnată nu prezintă semne evidente de perturbare, în urma unor intervenții antropice;
 - se va urmări îndeplinirea condițiilor enunțate în capitolele B, C, D, E și G.

Pentru derularea acestei acțiuni, se vor folosi:

- studiile de cartare-inventariere și de evaluare a stării de conservare a habitatelor forestiere (dacă există),

- descrierile amenajamentului silvic (dintre arboretele cu caracter “natural fundamental”, respectiv condițiile enunțate în capitolele B, C, D, E și G),
- hărțile de distribuție a habitatelor

Pentru zonele din afara ariilor naturale protejate, identificarea și analiza pot fi fundamentate de zonarea fitogeografică a vegetației forestiere, precum și de amenajamentele silvice, atât pentru localizarea și evaluarea unui anumit tip de habitat forestier (pe baza tipurilor de stațiune și a tipurilor de pădure), cât și în ceea ce privește starea sa actuală (proveniența, modul de regenerare, consistența, vârsta, date complementare etc).

Un accent deosebit se va pune pe **habitatele de interes comunitar prioritar și/sau habitatelor de interes conservativ național, cu valoare ridicată de conservare**, desemnate ca prioritare datorită rarității, prezenței reduse la nivelul UE și a vulnerabilității lor. Pentru acestea, se va proceda la încadrarea în categoria zonelor propuse pentru non-intervenție a suprafeței ocupate, în integralitate, de aceste habitate în ariile protejate studiate.

G. Alte tipuri de arborete, care pot contribui la consolidarea rezilienței pădurilor și creșterea contribuției acestora la limitarea efectelor schimbărilor climatice

Pe lângă arboretele cu grad ridicat de naturalitate menționate în cadrul criteriilor anterioare, în vederea protejării serviciilor ecosistemice critice furnizate de habitatele forestiere în contextul actual al schimbărilor climatice, se vor analiza și pădurile cu rol social și a celor care necesită măsuri de conservare activă, fără reglementarea recoltării de produse principale, inclusiv pădurile incluse în centurile verzi din jurul orașelor.

În plus, în cadrul procesului participativ de identificare și declarare a zonelor de protecție strictă, se vor lua în considerare:

(i) inițiativele voluntare privind protecția naturii asumate de proprietarii privați, în condițiile în care proprietarul își asumă pe propria răspundere că nu va beneficia de plăți compensatorii pentru restricțiile asumate;

(ii) suprafețele care cuprind elementele de biodiversitate identificate și asumate în mod voluntar prin procesul de certificare forestieră, compatibile cu regimul de protecție strictă, în condițiile în care proprietarul își asumă pe propria răspundere că nu va beneficia de plăți compensatorii pentru restricțiile asumate.

1.1.2. Metodologia și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pentru habitatele de pajiști, tufărișuri și stâncării

Majoritatea habitatelor non-forestiere din România sunt seminaturale și necesită măsuri de întreținere și îngrijire. Din cele aproape 4.800.000 ha de pajiști și areale de tufărișuri, **4.500.000 ha sunt seminaturale**. Menținerea acestor habitate în peisajul cultural presupune obligatoriu, o intervenție umană minimă. Absența intervenției va conduce la reinstalarea vegetației lemnoase și, totodată, la dispariția speciilor ierboase de interes. Din datele Ministerului

Agriculturii și Dezvoltării Rurale, la nivel național există aproximativ 1.000.000 ha de pajiști abandonate, care sunt ocupate de vegetația arbustivă, în diferite stadii de dezvoltare.

Spre deosebire de datele spațiale privind habitatele forestiere, din amenajamentele silvice spațializate în GIS, cele privind distribuția habitatelor de pajiști și tufărișuri sunt mult mai puține, motiv pentru care, sunt mult mai restrânse criteriile ce se pot aplica în vederea includerii acestor tipuri de habitate în ZPS.. Sursele de date principale sunt:

- Distribuția habitatelor de pajiști și tufărișuri din ariile naturale protejate care dețin plan de management;
- Baza de date APIA;
- Amenajamentele pastorale, deși acestea au fost realizate pe suprafețe reduse și multe dintre ele nu au date spațiale;
- Setul de date CORINE Land Cover 2018 (în special pentru cartarea habitatelor de stâncării);
- Imaginile satelitare;
- Analiza bibliografică;
- Cercetarea în teren.

În cele ce urmează, în tabelul 10 sunt prezentate sintetic habitatele de interes comunitar de tufărișuri, pajiști, și stâncării din România, conform OUG nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Tabel 9 – Habitate de interes comunitar de tufărișuri, pajiști și stâncării din România, conform OUG 57/2007

Cod Natura 2000	<i>Denumirea tipului de habitat</i>
<i>Tufărișuri</i>	
4070	* <i>Tufișuri cu Pinus mugo și Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti)</i>
40A0	* <i>Tufișuri subcontinentale peri-panonice</i>
40C0	* <i>Tufărișuri de foioase ponto-sarmatice</i>
<i>Pajiști</i>	
4060	<i>Pajiști alpine și boreale</i>
4030	<i>Pajiști uscat</i>
6110	* <i>Pajiști rupicole calcaroase sau bazofile cu Alysso-Sedion albi</i>
6120	* <i>Pajiști calcaroase pe nisipuri xerice; pajiști xerofile calcaroase pe nisip</i>
6150	<i>Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios</i>
6170	<i>Pajiști calcaroase alpine și subalpine</i>
6190	<i>Pajiști panonice de stâncării (Stipo-festucetalia palentis)</i>
6210	<i>Pajiști uscate seminaturale și faciesuri de acoperire cu tufișuri pe substrat calcaros (*situri importante pentru orhidee)</i>

Cod Natura 2000	Denumirea tipului de habitat
6220	* <i>Pseudostepe cu iarbă și plante anuale de Thero-Brachypodietea</i>
6230	* <i>Pajiști bogate în specii de Nardus, pe substraturile silicioase ale zonelor muntoase</i>
6240	* <i>Pajiști stepice subpanonice</i>
6250	* <i>Pajiști stepice panonice pe loess</i>
6260	* <i>Pajiști panonice nisipoase</i>
6290	<i>Stepe ponto-panonice vestice</i>
62C0	* <i>Stepe ponto-sarmatice</i>
62D0	<i>Pajiști acidofile Oro-Moesiene</i>
6410	<i>Pajiști cu Molinia pe soluri calcaroase, turboase sau argilo-lemnoase (Molinion caeruleae)</i>
6420	<i>Pajiști umede cu ierburi înalt</i>
6430	<i>Asociații de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor până la nivel montan și alpin</i>
6440	<i>Pajiști aluviale ale văilor de râuri cu Cnidion dubii</i>
6510	<i>Pajiști de altitudine joasă (Alopecurus pratensis, Sangiusorba officinalis)</i>
6520	<i>Pajiști montan</i>
Stâncării	
8110	<i>Grohotiș stâncos al etajului montan (Androsacetalia alpinae și Galeopsitalia ladani)</i>
8120	<i>Grohotiș calcaros și de șisturi calcaroase ale etajelor montane până la cele alpine (Thlaspietia rotundifolia)</i>
8150	<i>Grohotișuri medioeuropene silicioase ale regiunilor înalte</i>
8160	* <i>Grohotișuri medioeuropene calcaroase ale etajelor montane</i>
8210	<i>Pante stâncoase calcaroase cu vegetație chasmofitică</i>
8220	<i>Pante stâncoase silicioase cu vegetație chasmofitică</i>
8230	<i>Stânci silicioase cu vegetație pionieră de Sedo-Scleranthion sau Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8240	<i>Grohotiș și lespezi calcaroase</i>

În ceea ce privește criteriile ce se vor utiliza în vederea includerii habitatelor de pajiști în ZPS, acestea sunt următoarele:

- A. Habitatele prioritare (cele marcate cu * în tabelul de mai sus) vor fi incluse în ZPS, atâta vreme cât importanța lor majoră pentru conservare a fost deja recunoscută la nivel european;

- B. Habitatele cu suprafețe reduse la nivel național, precum **habitatele de stâncării**, ocupă la nivel național, conform datelor de monitorizare sub Art. 17 din Directiva Habitate, suprafețe între 0,6 kmp (habitatul 8110) și 15.997,06 kmp (habitatul 8220).
- C. **Peisaje mozaicate silvo-pastorale (agro-silvice) cu mare valoare conservativă, reprezentate de mixul de habitate de pajiști-tufărișuri-păduri.**

Valori de conservare considerate

Funcționalitatea ecologică a peisajului mozaicat silvo-pastoral (agro-silvic) format din mixul de habitate forestiere /tufărișuri din afara fondului forestier național și fânețele /pajiștile permanente. Peisajul mozaicat silvo-pastoral (agro-silvic) își maximizează valoare de conservare dacă sunt incluse și zonele umede respectiv habitatele de stâncării /grohotișuri

Reprezentativitate:

- habitate de interes comunitar /prioritare
- specii de interes comunitar sau prioritare/strict protejate UE și RO
- zona de tranziție între pajiștile permanente și pădure constituie o zone extinsă de ecoton ce adăpostește o biodiversitate specifică ridicată.
- esențiale pentru păstrarea identității culturale a comunităților locale în zonele în care există în mod tradițional de utilizare

Proportionalitate:

- acoperă suprafețe extinse specifice la nivel național (peste 7¹ milioane ha la nivel național)

Conectivitate:

- asigură menținerea /îmbunătățirea conectivității funcționale a trupurilor izolate de pădure din fondul forestier național pentru speciile dependente de pădure ce au capacitate redusă de dispersie (de exemplu insecte, ciuperci etc.)
- constituie zone centrale de distribuție ale rețelelor de conectivitate (de exemplu sunt peisaje naturale cu favorabilitate ridicată pentru mamifere)

Funcționalitate:

- asigură funcționalitatea **ariilor** protejate prin conservarea habitatelor de interes comunitar (convergență cu planurile de management ale siturilor Natura 2000)
- împreună cu habitate de pajiști, susțin funcțional zoocenoze specifice zonelor de tranziție
- dețin o reziliență sporită comparativ cu pădurile create artificial (prin împădurirea terenurilor agricole), fiind instalate în mod natural prin procese naturale de succesiune
- dispun de o adaptabilitate sporită, cu capacitate mare de evoluție datorită dinamicii crescute și a numărului mare de specii edificatoare caracteristice

¹ Suprafața pajiștilor seminaturale în evidențele APIA la care se adaugă alte cca 2,5 milioane de hectare de terenuri cu vegetație forestieră (conform platformei EU Forest Observatory)

Priorități privind desemnarea:

- (i) creșterea conectivității ecologice a habitatelor forestiere prin „anveloparea” trupurilor de pădure izolate din fondul forestier național cuprinse în mozaic
- (ii) îmbunătățirea conectivității ecologice a rețelei de arii naturale protejate
- (iii) suprafețe ce asigură conectivitatea ecologică la nivel regional
- (iv) suprafețe din ariile naturale protejate desemnate, unde pădurile /tufărișurile sunt identificate și cartate ca habitate de interes comunitar prin planurile de management ale siturilor Natura 2000
- (v) suprafețe situate în bazine hidrografice cu riscuri de inundații
- (vi) suprafețe de mozaic pajiști-pădure izolate la nivel de peisaj ce funcționează ca ritmatori de biodiversitate (biodiversity pacemakers) pentru zone învecinate debilitate ecologic
- (vii) pășuni afectate de degradarea terenurilor cu nevoi de reconstrucție sau intervenții pentru atenuarea eroziunii sau a riscului la inundații

Nota: Corelare cu distribuția Fondului Forestier Național (i). - Corelare cu distribuția rețelei de AP (ii) - Corelare cu coridoarele ecologice identificate (iii) - Corelare cu PM ale Ariilor Naturale protejate (iv) - Corelare cu PM al Riscului la Inundații unde menținerea acestui mozaic are implicații semnificative (v) - Corelare cu baza de date APIA (vi).

Includerea celorlalte **habitate de pajiște** în ZPS se va face pe baza unor criterii precum: originea habitatului, troficitatea, spectrul agronomic, hemerobia, urbanofilia, intensitatea folosinței habitatelor, în funcție de datele disponibile, fiind aplicate doar unele dintre criterii, în ordinea importanței. Acestea sunt descrise în cele ce urmează.

1. Originea habitatului

În primul rând, se stabilește dacă habitatul luat în studiu este de origine primară sau secundară. Există mai multe posibilități prin care se poate stabili originea, cum ar fi: identificarea zonei sau etajului de vegetație, prezența vegetației forestiere în apropierea habitatului, prezența vegetației arbustive în habitat etc.

Dacă habitatul se află în zona de stepă sau în etajul alpin, atunci cel mai probabil nu are nevoie de intervenție umană sau numai de o intervenție minimă.

Dacă habitatul se află în celelalte zone sau etaje de vegetație, atunci o intervenția minimă va fi obligatorie.

Prezența sistemelor forestiere în zonă (regiune) denotă că habitatul este rezultatul intervenției umane cu mult timp în urmă, iar acțiunile de întreținere trebuie să continue și în viitor.

Prezența vegetației arbustive demonstrează că habitatul este supus degradării și se află într-o fază succesională.

2. Troficitatea

Troficitatea *dictează* compoziția floristică și biodiversitatea unui habitat. În general, habitatele cu valoare conservativă ridicată sunt edificate de specii de plante oligotrofe sau oligomezotrofe. Prezența speciilor eutrofe, extrem eutrofe și ruderales demonstrează folosirea intensivă sau extrem de intensivă a habitatului.

Prezența plantelor oligotrofe sau oligomezotrofe, cu o pondere ridicată, arată că în habitatul respectiv intervenția este minimă sau moderată.

3. *Spectrul agronomic*

Speciile de plante pot fi bioindicatori pentru managementul practicol practicat pe pajiștile semi-naturale. Acesta presupune aplicarea anumitor lucrări de întreținere și folosință, care, în funcție de felul lor (pășunat, cosit etc.), pot determina structuri floristice specifice.

Speciile componente, prin valoarea lor indicatoare, pot oferi informații cu privire la *acțiunea* fermierului pe pajiște. Factorii agronomici sunt: cositul, strivitul, pășunatul și valoarea furajeră. Spectrul agronomic redă ponderea (numeric sau grafic) speciilor cu anumite valențe agronomice față de modul de folosință al pajiștilor sau față de valoarea furajeră. Analiza spectrului agronomic este importantă în stabilirea modului în care se folosește pajiștea și intensitatea folosinței. Totodată, pe baza spectrului agronomic se poate stabili intervenția minimă necesară întreținerii și conservării habitatului.

4. *Hemerobia*

Intensitatea influenței antropogene asupra habitatelor se poate interpreta cu ajutorul scării de hemerobie. În general, habitatele cu valoare conservativă ridicată sunt edificate de specii de plante ahemerobe, oligohemerobe și mezohemerobe. Prezența acestor categorii de specii cu o pondere ridicată arată că în habitatul respectiv intervenția este minimă sau moderată.

5. *Urbanofilia*

Așezările umane, mai ales cele urbane, prin existența lor au modificat semnificativ condițiile staționale prin: încălzire mai pronunțată în jurul lor, introducerea de cantități mai mari de elemente minerale și substanțe poluante etc. Acest nou context a favorizat sau defavorizat anumite specii de plante. Scara de urbanofilie evidențiază în ce măsură o anumită specie este (sau nu) *legată* de așezările umane. Prezența plantelor urbanofobe sau moderat urbanofobe cu o pondere ridicată arată că habitatul respectiv nu este dependent în mare măsură de intervenția umană și aceasta ar fi minimă sau moderată.

6. *Intensitatea folosinței habitatelor*

Intensitatea folosinței sistemelor de pajiști și tufărișuri se poate interpreta sau stabili pe o scară de la 1 la 9. În general habitatele cu valoare conservativa se folosesc în sistemele extensiv și semi-extensiv. Dacă există date suficiente, se poate stabili destul de exact intensitatea managementului habitatului.

Tabel 0 – Graduarea intensității folosinței sistemelor de pajiști

Nr. crt.	Graduarea intensității	Influența folosinței	Fertilizare (troficitate)/ cantitatea de îngrășământ	Fâneață	Pășune (sistemul de pășunat) și încărcătura (UVM/ha)	Productivitatea și biodiversitatea
1	Extensiv	Slabă	Absența fertilizării (oligotrofe)	Fânețe abandonate temporar (2-4 ani)	Pășunat 1/2-3 ani (pășunat liber-extensiv); < 0,4 UVM	Pajiști slab productive (< 5 t/ha m.v.) cu o biodiversitate mare; abandon, cosit și/sau pășunat
2			< 25 N kg/ha (oligotrofe); târlit 1 noapte; - cantități reduse	Fânețe cosite 1/2-3 ani	Pășunat anual, dar ocazional (pășunat liber-extensiv); < 0,4 UVM	
3	Semi-extensiv	Moderată	26-50 N kg/ha (oligomezotrofe); târlit 2 nopți; - cantități moderate	1 coasă în iulie-august	Pășunat liber-extensiv; 0,41-0,6 UVM	Pajiști moderat productive (5-10 t/ha m.v.) cu o biodiversitate mare; sistem mixt de folosință (cosit + pășunat)
4			26-50 N kg/ha (oligomezotrofe); târlit 2 nopți; - cantități moderate	1 coasă în iulie-august +pășunat în septembrie-octombrie	Pășunat liber-extensiv; 0,41-0,6 UVM	
5	Semi-intensiv	Medie	51-75 kg/ha (mezotrofe); târlit 3 nopți; - cantități medii	1-2 coase iulie + septembrie-octombrie	Pășunat liber-intensiv; 0,61-0,8	Pajiști mediu productive (10-20 t/ha m.v.) cu un covor vegetal constituit din specii cu valoare furajeră medie; biodiversitate medie
6			76-100 kg/ha (mezotrofe); târlit 4 nopți; - cantități medii	2 coase în iunie + septembrie	Pășunat liber-intensiv; 0,81 – 1 UVM	
7	Intensiv	Mare	101-125 kg/ha (eutrofe); târlit 5 nopți; - cantități mari	2-3 coase, în iunie (început), în iulie (sfârșit) și în septembrie (sfârșit; uneori pășunat)	Pășunat rațional prin rotație cu parcele; 1,01-1,5 UVM	Pajiști foarte productive (20-35 t/ha m.v.) cu un covor vegetal constituit din specii cu valoare furajeră mare; pajiști supraînsămânțate; biodiversitate redusă
8			126-150 kg/ha (eutrofe); târlit 6 nopți; - cantități mari	3 coase, în mai (sfârșit), în iulie (jumătate) și în septembrie (jumătate)	Pășunat rațional prin rotație cu parcele; 1,51 – 2 UVM	
9	Extrem intensiv	Extremă	> 151 kg/ha (extrem eutrofe); târlit peste 7 nopți; - cantități foarte mari (extreme)	peste 3 coase, în mai (mijloc)+iunie (jumătate)+iulie (sfârșit) +septembrie (jumătate)	Pășunat dozat sau pășunat cu porția sau în fășii; > 2,01-3 UVM	Pajiști extrem productive (> 35 t/ha m.v.), pajiști semănate, pajiște cu sisteme de irigare etc., folosite în general pentru siloz

Analiza habitatelor de pajiști, tufărișuri și stâncării va fi completată cu prezența în cadrul lor a unor specii de plante, care au mare valoare conservativă.

Modul în care va fi analizată prezența și importanța (ranking-ul) speciilor este prezentat în cadrul secțiunii 1.1.5.

1.1.3. Metodologia și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pentru habitatele acvatice/zonă umedă

În contextul schimbărilor climatice și presiunilor uriașe la care acestea sunt supuse datorită activităților antropice, ecosistemele acvatice prezintă o importanță deosebită pentru conservare și multe dintre ele sunt incluse în arii naturale protejate,

România a aderat la *Convenția asupra zonelor umede, de importanță internațională, în special ca habitat al pasarilor acvatice*, ratificată prin Legea nr. 5/1991, recunoscând importanța ecologică precum și valoarea economică, culturală, științifică și recreațională a zonelor umede.

În realizarea angajamentelor internaționale și pentru constituirea unui regim adecvat de protecție și conservare a Deltei Dunării a fost adoptată Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei Delta Dunării. Preluând elementele din Convenția de la Ramsar și UNESCO, Legea definește Rezervația Biosferei Delta Dunării ca zonă umedă de importanță internațională, biogeografică, ecologică și estetică cu valoare de patrimoniu natural mondial supusă unui regim de protecție și conservare bazat pe promovarea dezvoltării economice în corelare cu capacitatea de suport a mediului și a rezervelor sale naturale.

Convenția Ramsar definește zonele umede ca ”*arii de mlaștină, zonă inundabilă, turbărie sau apă, naturală sau artificială, permanentă sau temporară, cu apă stătătoare sau curgătoare, dulce, salmastră sau sărată, inclusiv arii de apă marină a cărei adâncime la reflux nu depășește șase metri*”.

În România sunt declarate 20 de zone umede de importanță internațională ce se întind pe mai mult de 1.000.000 ha:

- Rezervația Biosferei Delta Dunării;
- Insula Mica a Brăilei;
- Parcul Natural Lunca Mureșului;
- Complexul piscicol Dumbrăvița;
- Lacul Techirghiol;
- Parcul Natural Comana;
- Parcul Național Porțile de Fier;
- Tinovul Poiana Stampei.
- Lacul Bistreț
- Confluența Olt – Dunăre
- Lacul Iezer Călărași
- Balta Suhaia
- Ostroavele Dunării – Bugeac – Iortmac
- Blahnița
- Brațul Borcea

- Canaralele de la Hârșova
- Confluența Jiu – Dunăre
- Calafat – Ciuperceni – Dunăre
- Dunărea Veche – Brațul Măcin
- Zona umedă Jijia

Habitatele acvatice și umede de interes comunitar din România , conform OUG nr. 57/2007, sunt prezentate în tabelul 11.

Tabel 11– Habitatele acvatice, mlaștini și turbării de interes comunitar din România

Cod "Natura 2000"	Denumirea tipului de habitat
3130	<i>Ape stătătoare, oligotrofe până la mezotrofe cu vegetația de Littorelletea uniflorae și/sau de Isoeto- Nanojuncetea</i>
3140	<i>Ape puternic oligomezotrofe cu vegetația bentonică de Chara spp.</i>
3150	<i>Lacuri eutrofe naturale cu vegetație tip de Magnopotamion sau Hydrocharition</i>
3160	<i>Lacuri distrofice și bălți</i>
31A0	<i>* Izvoare termale din Transilvania acoperite de lotuși</i>
3220	<i>Râuri alpine și vegetația herbacee de pe malurile lor</i>
3230	<i>Râuri de munte și vegetația lor lemnoasă cu Myricaria germanica</i>
3240	<i>Râuri de munte și vegetația lor lemnoasă cu Salix elaeagnos</i>
3260	<i>Cursuri de apă din pajiștile montane cu vegetația de Ranunculion fluitantis și Callitricho-Batrachian</i>
3270	<i>Râuri cu maluri nămolose cu vegetație de Chenopodian rubri și Bidentian p.p.</i>
7110	<i>* Turbării active</i>
7120	<i>Turbării degradate încă capabile de o regenerare naturală</i>
7130	<i>Turbării de acoperire (*dacă este activă turbăria)</i>
7140	<i>Mlaștini turboase de tranziție și turbării mișcătoare</i>
7150	<i>Depresiuni pe substraturi turboase</i>
7210	<i>* Mlaștini calcaroase cu Cladium mariscus și specii de Caricion davallianae</i>
7220	<i>* Izvoare petrifiante cu formare de travertin (Cratoneurion)</i>
7230	<i>Mlaștini alcaline</i>
7240	<i>* Vegetație pionieră alpină cu Caricion bicoloris-atrofuscusae</i>

Suprafețele ocupate de habitate umede prioritare (*) de interes conservativ vor fi propuse în integralitatea lor pentru desemnarea de Zone de Protecție Strictă. Pentru identificarea

acestora se vor folosi informațiile din planurile de management ale ariilor naturale protejate respective (distribuția habitatului și evaluarea stării de conservare a acestuia), precum și raportările pe baza Art. 17 din Directiva Habitate.

De asemenea, se vor analiza și propune pentru desemnare suprafețe din zonele umede de importanță internațională, cu funcții ecologice complexe, precum: oferirea unui refugiu pentru numeroase specii de faună și floră și a unor locuri de reproducere, hrănire și iernat pentru specii de animale acvatice sau semiacvatice.

Se vor prioritiza astfel: **Ecosistemele acvatice cu valoare ecologică ridicată reprezentate de cursuri de apă și zonele umede adiacente, împreună cu zonele tampon de protecție aferente** (reprezentate în principal de păduri ripariene).

Valori de conservare considerate

- Albia minoră a **cursurilor de apă** și **zonele umede adiacente** (inclusiv canale de irigații, brațe moarte ale cursurilor de apă)
- Zone cu **habitate ripariene** inclusiv **suprafețe cu vegetație forestieră** adiacente cursului de apă (instalate pe terenuri agricole, canale de irigații, brațe moarte)
- Suprafețe cu **vegetație forestieră**, habitate de **tufărișuri**, habitate de **pajiști din albiile majore** (zone de luncă).

Funcționalitate (zone tampon de protecție – păduri ripariene:

- ✓ asigură protecția și funcționalitatea habitatelor acvatice a cursurilor de apă
- ✓ asigură epurarea biologică și retenția poluanților ce afectează calitatea apei
- ✓ contribuie la diminuarea riscului la inundații prin aplicarea soluțiilor bazate pe natură

Conectivitate:

- ✓ asigură **conectivitatea ecologică longitudinală** a cursurilor de apă
- ✓ asigură conectivitatea și **zone de refugiu** pentru specii terestre în zone cu peisaj dominat de culturi agricole intensive (lipsit de astfel de avantaje).
- ✓ asigură conectivitatea **rețelei de arii protejate**

Reprezentativitate:

- ✓ **habitate de interes comunitar** /prioritare (de exemplu 91E0*, 92A0, 91F0, 6430, 3150, 6440, 3240, 3270, etc.) sau habitate naturale de mare valoare conservativă reprezentative la nivel național (de exemplu tufărișuri de sălcii, vegetație de margini de ape, mlaștini, izvoare și pâraie)
- ✓ **specii de interes comunitar** unele chiar prioritare/strict protejate UE și RO, nu doar acvatice, ci și terestre care sunt dependente de aceste zone de refugiu /conectivitate (de exemplu mamifere, păsări reptile, amfibieni, etc.).

Delimitare spațială

- **Zona de protecție** a albiilor minore conform distanțelor de protecție indicate de Legea Apelor respectiv Normele privind delimitarea albiilor minore ale cursurilor de apă.
- Zone de protecție și **de atenuare a viiturilor** conform Planurilor de Management al Riscului la Inundații
- **Păduri și habitate ripariene de interes comunitar** sau cu valoare conservativă ridicată, reprezentative la nivel **național**.

Priorități regionale privind desemnarea:

- asigurarea **conectivității ecologice longitudinale** a rețelei hidrografice și a zonelor umede adiacente (cu accent pe conectivitatea sectoarelor cu **grad de naturalitate** ridicat, care nu sunt incluse în rețeaua de arii protejate)
- asigurarea **conectivității ecologice a ariilor naturale protejate**.
- zone cu **peisaj lipsit de elemente de refugiu** pentru specii terestre.
- zone cu habitate și specii de **interes comunitar**

Sursele de date pentru identificarea habitatelor acvatice, mlaștini și turbării sunt următoarele:

- distribuția habitatelor acvatice, mlaștini și turbării din ariile naturale protejate care dețin plan de management;
- imagini satelitare;
- analiza bibliografică;
- cercetare în teren.
- Rezultatele aferente proiectului de investiții „Realizarea cadastrului apelor”, prevăzută a se realiza din sumele aferente componentei de împrumut a Planului Național de Redresare și Reziliență, Componenta 1 – Managementul Apei
- În cazul habitatelor acvatice, se vor analiza: *Hotărârea nr. 392/2023 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României* (ex. Capitolul 5. Identificarea și cartarea zonelor protejate, subcapitol 5.3 etc)
- *Hotărârea nr. 111/2020 privind aprobarea criteriilor de selectare și a listei sectoarelor cursurilor de apă care nu sunt afectate de activități umane în care este interzisă realizarea de lucrări și activități ce pot afecta starea ecologică a apelor.*

1.1.4. Metodologia și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pentru habitatele marine

În conformitate cu *Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare al mării teritoriale și al zonei contigue ale României și Hotărârea nr. 100 a Curții Internaționale de Justiție de la Haga, din 3 februarie 2009, în Procesul „România v. Ucraina”,* jurisdicția statului român asupra spațiului maritim este exercitată pe o distanță maximă de 200 mile marine în larg față de uscat, cuprinzând zonele menționate în tabelul 12:

Tabel 12 – Împărțirea spațiului maritim românesc, conform Legii nr. 17/1990

Denumire	Delimitare conform Legii nr. 17/1990	Suprafață aproximativă (km ²)
Ape maritime interioare	Sunt apele cuprinse între linia țărmului și liniile de bază - liniile drepte care unesc punctele cele mai avansate ale țărmului dinspre larg, inclusiv ale locurilor de acostare, amenajărilor hidrotehnice și ale altor instalații portuare permanente.	773,09

Marea teritorială	Fâșia adiacentă liniilor de bază (reprezentate de țărm sau ape maritime interioare), cu lățimea de 12 mile marine (22,224 Km) măsurată înspre larg	4596,56
Zona contiguă	Fâșia de mare adiacentă mării teritoriale care se întinde spre largul mării până la distanța de 24 mile marine (44,448 Hm), măsurată de la liniile de bază înspre larg	4312,25
Zona economică exclusivă a României în Marea Neagră	Fâșia de mare cu lățimea maximă de 200 mile marine măsurată de la liniile de bază înspre larg, stabilită prin acord cu statele riverane vecine, în conformitate cu prevederile Convenției Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării (UNCLOS -1992), ratificată de România prin Legea nr. 110/1996	19928,51

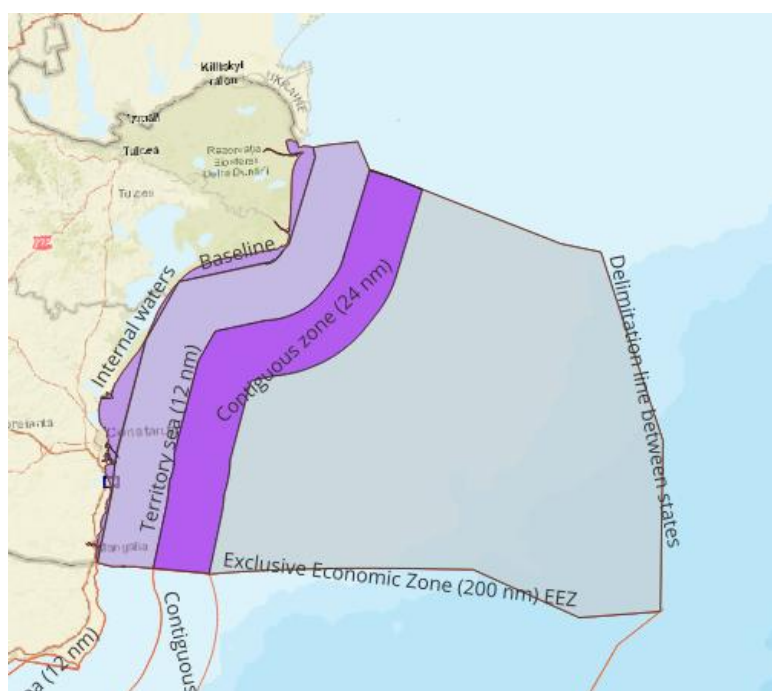

Figura 1. Principalele zone marine în care România își exercită jurisdicția în conformitate cu Legea nr. 17/1990 și Convenția Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării (UNCLOS -1992)

Ținând cont de cadrul legal care prevede că atribuțiile statului român privind protecția și conservarea mediului marin și a faunei marine se extinde și în Zona Economică Exclusivă, suprafața totală luată în considerare pentru evaluarea și raportarea progresului în atingerea țintei de 10% din suprafața națională, se impune un regim de protecție strictă pe o suprafață de **29610,43 km²**.

Rețeaua națională de arii protejate din mediul marin este formată în prezent din 11 situri, dintre care 9 SCI-uri, 1 SPA și 1 Rezervație naturală, înființată în baza Legii nr. 5/2000.

În tabelul 14 sunt prezentate cele 10 Situri Natura 2000, numărul de specii și habitate de interes comunitar prezente în sit și suprafețele acestora.

Tabel 13 – Ariile naturale protejate din mediul marin

Nr.	Cod arie naturală protejată	Denumire arie protejată	Număr de specii	Număr de habitate	Suprafață (ha)
1	ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină	4	6	336200,15
2	ROSCI0094	Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia	4	4	5784,85
3	ROSCI0197	Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud	4	3	5716,71
4	ROSCI0269	Vama Veche - 2 Mai	4	4	12310,96
5	ROSCI0273	Zona marină de la Capul Tuzla	4	4	4946,79
6	ROSCI0281	Cap Aurora	4	4	13592,25
7	ROSCI0293	Costinesti - 23 August	4	4	4883,63
8	ROSCI0311	Canionul Viteaz	1	2	35376,72
9	ROSCI0413	Lobul sudic al Câmpului de <i>Phyllophora</i> al lui Zernov	3	2	186815,26
10	ROSPA0076	Marea Neagră	37		149143,94

Suprafața de mare aflată sub regim de protecție/conservare a naturii este actualmente de aproximativ 6206 km, echivalentul a aproximativ 20,95% din platforma continentală și bazinul Mării Negre, aflate sub jurisdicția României.

În privința încadrării suprafețelor mediului marin în zonele de exercitare a jurisdicției naționale, în conformitate cu Legea nr. 17/1990, ponderea principală o au ariile naturale protejate situate în imediata vecinătate a țărmului - mai ales în marea teritorială.

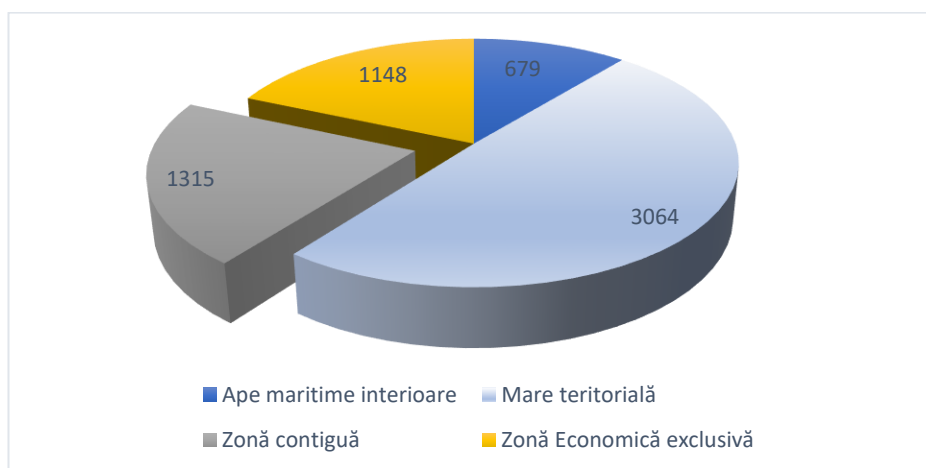

Figura 2. Ponderea suprafețelor aflate sub regim de protecție, în raport cu zonele de jurisdicție națională în apele Mării Negre

Prin prezenta **metodologie**, se vor identifica noi zone care să fie ulterior declarate arii naturale protejate, ceea ce va contribui la atingerea de către România, a țintei de punere sub regim de protecție a naturii, a cel puțin 30% din suprafața terestră și cea marină.

Criterii propuse pentru identificarea și delimitarea Zonelor cu Protecție Strictă în mediul marin, în raport cu valoarea ridicată pentru biodiversitate a acestora:

1) Aproximarea față de țărm, corelată cu adâncimea redusă care permite penetrarea radiației solare către comunitățile bentice, iar masa apei este oxigenată și influențată de un regim hidro-dinamic activ (valuri, curenți)

Ecosistemul Mării Negre este unul puternic stratificat, din punct de vedere biogeochimic, în special datorită circulației verticale a maselor de apă extrem de reduse (cu excepția curenților de upwelling care apar doar în proximitatea țărmului); în consecință, cele mai importante procese biologice active, cum ar fi absorbția/ reciclarea nutrienților, înfloririle algale, respirația și degradarea aerobă oxidativă a organismelor moarte, au loc doar în stratul oxic - în care concentrația oxigenului dizolvat este suficientă; adâncimea maximă la care se poate extinde acest strat este de maximum 120 m adâncime. Concentrația de oxigen în masa apei, împreună cu grosimea stratului fotic (stratul superficial de apă marină penetrat de radiația solară) constituie principalii factori determinați pentru dispunerea spațială a zonelor cu biodiversitate specifică ridicată și explică de ce zonele marine cu valoare ridicată a cadrului natural corespund în mare parte habitatelor bentale din etajul infralitoral și apelor costiere, care se extind de la linia țărmului până aproximativ la izobata de 25 m adâncime.**2) Distanța semnificativă față de surse permanente de poluare de pe uscat (Land based sources), care constau, în principal, în emisii ale stațiilor de tratare a apelor uzate - Constanța Sud, Eforie, Mangalia.**

3) Prezența câmpurilor de alge macrofite și/sau plante acvatice superioare, care constituie elementele structurale ale unor habitate specifice și servesc drept zone de adăpost și hrănire pentru juvenili/ stadiile larvare a multor specii de ihtiofaună și moluște

Tabel 14 – Specii de alge macrofite, plante superioare și habitatele acestora

Principalele specii de alge macrofite și plante superioare	Condiții de habitat și distribuție cunoscută
<i>Treptacantha barbata</i> (denumirea veche <i>Cystoseira barbata</i>)	Specia colonizează zonele cu fund stâncos, lipsit de sedimente (inclusiv găleți de dimensiuni mari) și epibioze, la adâncimi de 2-7 m, unde lumina, apă cu nivel ridicat de transparență (turbiditate scăzută) pentru desfășurarea optimă a proceselor fiziologice. Este prezentă sub forma unor câmpuri în ariile protejate Vama Veche - 2 Mai (biomasă care poate ajunge la 10 kg/m ²), la adâncimi de 3-5 m.
Diverse specii de alge din familia <i>Ulvacee</i>	Datorită rezistenței la variații de salinitate, temperatură și turbiditate (sunt rezistente și la episoadele de eutrofizare - înfloriri algale-hipoxie), specii de alge din Familia <i>Ulvacee</i> pot fi întâlnite frecvent pe substrat dur, la diverse adâncimi, pe cochilii de moluște, sau

	plutind în masa apei, cu biomase ridicate în zona Casino Constanța, Eforie Sud, Mamaia. Constituie câmpuri relativ întinse în care se adăpostesc specii de nevertebrate și juvenili speciilor de ihtiofaună.
<i>Zoostera noltei</i>	<i>Zoostera noltei</i> este o plantă phanerogamă superioară cu rol important în stabilizarea sedimentelor și productivitatea biologică, fiind sursă de hrană și adăpost pentru numeroase specii de ihtiofaună și nevertebrate; plajele submerse de la Eforie și din dreptul localității Tuzla sunt unele din ultimele locuri de la litoralul românesc unde se găsește în abundență relevantă.

4) Prezența coloniilor de *Mytilus galloprovincialis* - în special sub forma structurilor biogene care se dezvoltă pe substrat sedimentar (mâl, nisip, scrădiș sau amestec), cel mai frecvent între izobatele de 6 și 25 m, de-a lungul litoralului românesc; respectivele structuri se dezvoltă prin acumularea cochiliilor de la indivizii morți (tanatocenoze) și au roluri ecologice foarte importante: filtrarea masei de apă de nutrienți și alte particule, contribuind la autoepurarea ecosistemului la nivel local, prin intermediul cuplajului bentic - pelagic și furnizarea de adăpost pentru alte specii bentice sesile sau vagile; astfel, biocenozele din etajele medio-litoral dar mai ales infralitoral, dominate de *Mytilus galloprovincialis* prezintă indecși de biodiversitate ridicați. Rolul biocenozelor cu *Mytilus galloprovincialis* de filtrare a masei de apă trebuie subliniat în contextul înfloririlor algale, care ulterior descompunerii oxidative a materiei organice în exces, conduc la consumarea/ scăderea nivelului de oxigen în coloana de apă și instalarea în anumite zone, apropiate de țărm și intervale de timp (în special în sezonul cald), a fenomenelor de hipoxie, extrem de dăunătoare pentru toate organismele bentale și pelagice cu un grad redus de mobilitate.

5) Existența pe suprafețe relativ restrânse, atât a facieșurilor litologice (de substrat dur), cât și a celor sedimentare - acreționare (siltice- nisipoase), pe care se instalează comunități specifice și diverse, ceea ce duce la intercalarea/ dispunerea mozaicată a diferitelor tipuri de habitate.

Un bun exemplu de variație semnificativă a tipurilor de biocenoze într-un areal relativ restrâns îl constituie arealul ROSCI0269 Vama Veche - 2 Mai, unde în zonele depresionare ale platformei calcaroase care se extinde în larg, până la adâncimi de peste 30 m, s-au depus sedimente nisipoase, ceea ce a condus la instalarea unor specii bentice preponderent psamofile.

Identificarea elementelor de interes conservativ - specii și habitate și stabilirea arealului de distribuție a acestora

1) O primă sursă importantă de informații luată în considerare în cadrul prezentei **metodologii**, pentru stabilirea speciilor, habitatelor și/sau a unor caracteristici-cheie, care necesită desemnarea unor Zone de Protecție Strictă o constituie **Lista speciilor marine periclitare de la litoralul românesc al Mării Negre, în vederea protejării și conservării lor, aprobată prin OM nr. 488/2020**. Această Listă Roșie a fost elaborată în acord cu Protocolul privind conservarea biodiversității și a cadrului natural al Mării Negre, la Convenția privind protecția Mării Negre împotriva poluării (Convenția de la București - 1992) și include un număr

total de 64 de taxoni, dintre care 12 de alge macrofite și plante și 52 de faună (22 specii de nevertebrate, 17 specii de ihtiofaună, 10 specii de păsări) și 3 specii de mamifere marine. Dintre acestea, un număr de 15 specii sunt considerate Critic amenințate, în conformitate cu criteriile IUCN, 13 Amenințate și 9 Vulnerabile.

2) Cea de-a doua sursă de informații referitoare la specii importante din punct de vedere al conservării biodiversității o constituie baza de date Natura 2000, pentru cele 9 SCI-uri din zona marină a Mării Negre, coroborată cu seturile de date pentru raportarea în baza Art. 17 al Directivei Habitate.

Se remarcă faptul că, în cele 9 SCI-uri marine, există doar 4 specii de importanță comunitară, cu populații diferite, prezentate în tabelul 16.

Tabel 15 – Specii de importanță comunitară la nivelul SCI-urilor marine

Codul Speciei	Nume specie
1349	<i>Tursiops truncatus</i>
1351	<i>Phocoena phocoena</i>
4125	<i>Alosa immaculata</i>
4127	<i>Alosa tanaica</i>

Datele geospațiale referitoare la distribuția speciilor de ihtiofaună și de mamifere marine pelagice cu un grad ridicat de mobilitate, au un grad scăzut de utilitate, în identificarea unor Zone importante pentru instituirea regimului de Protecție Strictă (vezi harta de mai jos).

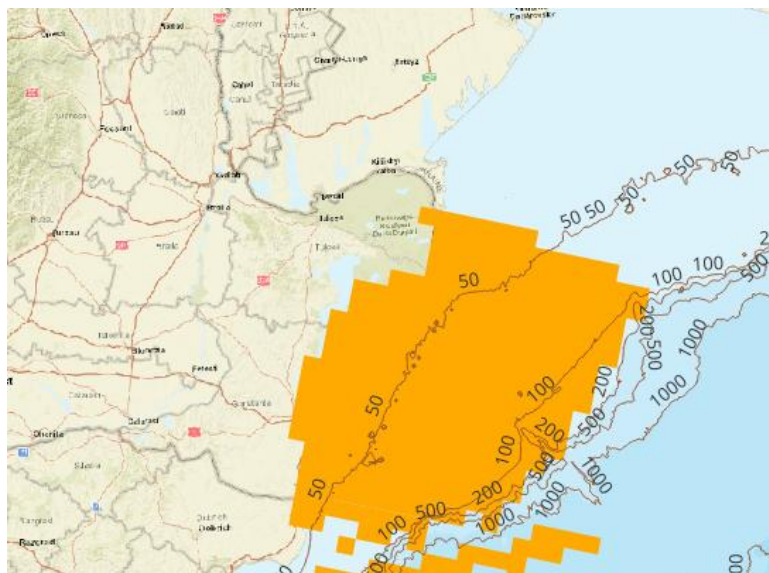

Figura 3. Harta distribuției speciei Phocoena phocoena în zona costieră românească rezultată în urma analizei setului de date aferent raportării în baza Art. 17 al Directivei Habitate pentru perioada 2013-2018

Suplimentar, se investighează lucrările de referință, rapoartele institutelor de cercetare etc., referitoare la prezența, distribuția și starea actuală de conservare a speciilor incluse în baza de

date Natura 2000, pentru cele 9 SCI-uri din bioregiunea marină a Mării Negre, care necesită protecție strictă – fiind incluse în anexa IV a Directivei Habitate (vezi **tabelul 16**).

Tabel 16 – Specii de interes conservativ din SCI-urile marine

Cod Specie	Nume specie
1350	<i>Delphinus delphis</i>
2047	<i>Cystoseira zosteroides</i>
2165	<i>Trapa natans</i>
2277	<i>Zostera marina</i>
2488	<i>Acipenser stellatus</i>
2489	<i>Huso huso</i>
2540	<i>Syngnathus abaster</i>
2551	<i>Pomatoschistus minutus</i>
2553	<i>Proterorhinus marmoratus</i>
2581	<i>Pholas dactylus</i>
3001	<i>Zostera noltii</i>
4126	<i>Alosa maeotica</i>
5040	<i>Acipenser gueldenstaedtii</i>

3) Se vor prelua informațiile cele mai recente (în special cele din studiile de fundamentare pentru planurile de management, pentru un număr de 4 SCI-uri marine și 1 SPA), referitoare la arealul de distribuție al habitatelor de interes comunitar, respectiv la măsurile de management adoptate în cadrul planurilor de management. În cuprinsul celor 9 SCI-uri marine sunt cunoscute un număr de 9 tipuri de habitate de interes comunitar, iar unele dintre acestea au fost studiate și evaluate într-o manieră aprofundată, atât de institutele de cercetare specializate în domeniu, cât și de experții implicați în elaborarea planurilor de management.

Tabel 17 – Habitate de interes conservativ din SCI-urile marine

Cod Habitat	Denumire Habitat
1110	Bancuri de nisip acoperite permanent de apa mării
1130	Estuare
1140	Nisipuri și mълuri care nu sunt acoperite permanent de mare
1160	Golfuri
1170	Recifi
1180	Structuri submarine generate de scurgeri de gaze
8330	Peșteri scufundate parțial sau în totalitate

Pentru respectivele habitate, se inventariază referințele bibliografice cele mai recente, în care se precizează cu suficientă acuratețe, poziționarea și extinderea arealelor ocupate. Trebuie subliniat faptul că planurile de management pentru ROSCI0094 Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia, ROSCI0197 Plaja submersă Eforie Nord -Eforie Sud, ROSCI0269 Vama Veche - 2 Mai și ROSCI0273 Zona marină de la Capul Tuzla au fost elaborate în perioada 2011-2013, anterior extinderii semnificative înspre larg a suprafeței acestora.

1.1.5. Metodologia și criteriile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pe baza ranking-ului pentru specii

Pentru desemnarea Zonelor de Protecție Strictă, pe lângă unele principii generale (de exemplu biodiversitate ridicată, specii-cheie, suprafață stabilă, intervenție umană minimă, echilibru natural, peisaj nealterat), sunt necesare criterii mai clare, care să evidențieze importanța acestor zone pentru conservare.

În situația în care, în Europa, nu este implementată o **metodologie unitară** de definire, desemnare și gestionare a Zonelor de Protecție Strictă, alături de diferențele legislative și de management ale ariilor naturale protejate, stabilirea acestor criterii trebuie să se aplice unitar, la nivel național, și să fie structurate de la general, la particular, de la Zona Strict Protejată, la nivelul habitatelor și speciilor. Pentru clasificarea acestor zone după importanța lor, apare ca necesar un sistem de ranking, pornind de la particular la general: specii – habitate – ecosistem - Zonă de Protecție Strictă.

Din acest motiv propunem această **metodologie**, care se va dezvolta și adapta pe parcursul implementării proiectului. Această adaptare este necesară din mai multe considerente: variabilele naturale sunt extrem de multe, datele despre specii și habitate, la nivel național, nu au fost colectate după o metodă unică, standardizată, nu există o singură Listă Roșie națională, completă, pe grupele mari de specii etc.

Proiectele finalizate în România, pentru implementarea Rețelei Natura 2000, aduc cele mai multe informații, alături de sursele bibliografice.

Fluxul general de lucru al Proiectului, cu mențiunea că unele etape se vor desfășura în paralel, pe toată durata acestuia, sunt următoarele:

1. Sintetizarea datelor existente la nivel național, în special din rețeaua de arii protejate de interes comunitar, care se suprapune peste cele mai importante arii naționale, dar și alte informații legate de proiectele propuse de infrastructură, arii naturale protejate de interes local, coridoare ecologice, păduri virgine etc.; include analiza spațială a datelor;
2. Adăugarea informațiilor din surse bibliografice, mai ales pentru zonele care nu sunt incluse în rețeaua de arii naturale de interes național sau comunitar; completează punctul 1;
3. Dezvoltarea unei platforme dedicate Proiectului, a cărei sustenabilitate este asigurată, care conține informațiile de la punctele 1-2 și pe care se vor dezvolta aplicații de ranking pentru specii – habitate – arii de strictă protecție, aplicații de colectare a datelor din teren, respectiv de raportare automată, analiză a datelor și modelare;

4. Completarea informațiilor cu date din teren, până la finalul Proiectului, dar și actualizarea oricăror modificări ulterioare;
5. Analiza datelor, modelare, raportare în cadrul portalului dedicat;
6. Desemnarea Zonelor de Protecție Strictă, pe baza metodologiei standardizate, care să indice caracterul unicat al fiecărei zone incluse.

Este indubitabil că prezența unor specii de floră/faună importante pentru conservare este unul dintre cele mai importante criterii în desemnarea ZPS, fiind chiar covârșitor în cazul habitatelor neforestiere.

Pentru că nu există niciun ranking standardizat al importanței speciilor și ținând cont că Proiectul se desfășoară la nivel național, este nevoie de instrumente automatizate de ranking, care să faciliteze utilizarea acestui criteriu.

În cadrul Proiectului, s-a dezvoltat o astfel de aplicație, care este deja funcțională pe platforma kladOS, în cadrul căreia sunt introduse o multitudine de specii, cu informații legate de statutul lor. Ulterior, se va putea aplica un algoritm de ranking și o formulă de calcul automat.

În cele ce urmează sunt prezentate criteriile de ranking utilizate pentru speciile de plante, dar care sunt similare și pentru celelalte categorii de organisme.

CRITERIUL I = LEGISLATIV (specii de interes comunitar + naționale):

- OUG nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, transpune Directiva Habitate și Directiva Păsări):
 - Anexa 3 lit. b (specii pentru desemnarea Natura 2000, include briofitele) – se reia la Anexa următoare.
 - Anexa 4A lit. B (specii de interes comunitar care **necesită protecție strictă**) – include speciile de la Anexa 3 lit. B, dar fără briofite, + 1 specie:

Tabel 18 – Specii care necesită protecție strictă, conform Anexei 4A lit. B din OUG nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare

Nr.	Specie prioritară	Specie
1.		<i>Adenophora lilifolia</i>
2.		<i>Agrimonia pilosa</i>
3.		<i>Aldrovanda vesiculosa</i>
4.		<i>Angelica palustris</i>
5.		<i>Apium repens</i>
6.		<i>Asplenium adulterinum</i>
7.		<i>Astragalus peterffi</i>
8.		<i>Caldesia parnassiflora</i>
9.		<i>Campanula romanica</i>
10.	*	<i>Campanula serrata</i>
11.		<i>Centaurea jankae</i>
12.		<i>Centaurea pontica</i>

Nr.	Specie prioritară	Specie
13.		<i>Cirsium brachycephalum</i>
14.		<i>Colchicum arenarium</i>
15.		<i>Crambe tataria</i>
16.		<i>Cypripedium calceolus</i>
17.	*	<i>Dianthus diutinus</i>
18.		<i>Draba dorneri</i>
19.		<i>Dracocephalum austriacum</i>
20.		<i>Echium russicum</i>
21.		<i>Eleocharis carniolica</i>
22.	*	<i>Ferula sadleriana</i>
23.		<i>Galium moldavicum</i>
24.		<i>Gladiolus palustris</i>
25.		<i>Iris aphylla subsp. hungarica (Iris hungarica)</i>
26.		<i>Iris humilis subsp. arenaria (Iris arenaria)</i>
27.		<i>Ligularia sibirica</i>
28.		<i>Lindernia procumbens</i>
29.		<i>Liparis loeselii</i>
30.		<i>Luronium natans</i>
31.		<i>Marsilea quadrifolia</i>
32.		<i>Moehringia jankae</i>
33.		<i>Paeonia officinalis subsp. banatica</i>
34.		<i>Poa granitica subsp. disparilis</i>
35.		<i>Potentilla emilii-popii</i>
36.		<i>Pulsatilla grandis</i>
37.		<i>Pulsatilla patens</i>
38.	*	<i>Pulsatilla pratensis subsp. Hungarica</i>
39.	*	<i>Salicornia veneta</i>
40.		<i>Saxifraga hirculus</i>
41.	*	<i>Serratula lycofolia</i>
42.		<i>Stipa danubialis</i>
43.		<i>Syringa josikaea</i>
44.		<i>Thesium ebracteatum</i>
45.		<i>Thlaspi jankae</i>
46.		<i>Tozzia carpathica</i>
47.		<i>Tulipa hungarica</i>

- Anexa 4B lit. B (specii de interes național, care necesită protecție strictă):

Tabel 19 – Specii care necesită protecție strictă, conform Anexei 4B, lit. B din OUG nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare

Nr.	Specie
1.	<i>Achillea impatiens</i>
2.	<i>Alyssum caliacre</i>
3.	<i>Andryala levitomentosa</i>
4.	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>
5.	<i>Artemisia lerchiana</i>
6.	<i>Astragalus excapus</i>
7.	<i>Carex chordorrhiza</i>
8.	<i>Carex lachenalii</i>
9.	<i>Centaurea ruthenica</i>
10.	<i>Centaurea varnensis</i>
11.	<i>Cephalaria radiata</i>
12.	<i>Corynephorus canescens</i>
13.	<i>Dianthus dobrogensis</i>
14.	<i>Dianthus trifasciculatus subsp. parviflorus</i>
15.	<i>Elymus farctus subsp. bessarabicus</i>
16.	<i>Euphorbia carpatica</i>
17.	<i>Leymus sabulosus</i>
18.	<i>Linum pallasianum subsp. borzaeanum</i>
19.	<i>Lomantogonium carinthiacum</i>
20.	<i>Lycopodium inundatum</i>
21.	<i>Montia minor</i>
22.	<i>Nitraria schoberi</i>
23.	<i>Paeonia tenuifolia</i>
24.	<i>Pedicularis sylvatica</i>
25.	<i>Polygonum alpinum</i>
26.	<i>Potentilla haynaldiana</i>
27.	<i>Rhynchospora alba</i>
28.	<i>Salix bicolor</i>
29.	<i>Schoenus ferugineus</i>
30.	<i>Sesleria uliginosa</i>
31.	<i>Silene thymifolia</i>
32.	<i>Stellaria longifolia</i>
33.	<i>Tofieldia calycuta</i>
34.	<i>Vaccinium uliginosus</i>

CRITERIUL II = Listele Roşii naţionale:

- Boşcaiu N., Coldea Gh., Horeanu C., 1994 - Lista Roşie a plantelor vasculare disparute, periclitare, vulnerabile si rare din flora Romaniei;
- Dihoru G., Negrean G., 2009 - Cartea Roşie a plantelor vasculare din România;

- Oltean M., Negrean G., Popescu A., Roman N., Dihoru G., Sanda V., Mihăilescu S., 1994 - Lista Roșie a plantelor superioare din România;
- Oprea A., 2005 - Critical List of the Romanian vascular plants.
- Listele Roșii pe Convenția Carpatică

Pentru vizualizare și pentru stabilirea importanței/valorii de ranking pentru fiecare specie, se utilizează aplicația **Special Status Ranker** – adaptată pentru Contractul: *Studiu privind "Identificarea zonelor potențiale de non-intervenție/ protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a strategiei europene privind biodiversitatea pentru perioada 2021-2030"*, pe platforma <https://kladia.info>:

▶ <i>Coronilla coronata</i>	☼	CR	R
▶ <i>Coronilla cretica</i>	☼	DD	
▶ <i>Coronilla emerus subsp. emeroides</i>	☼	VU	R
▶ <i>Coronilla scorpioides</i>	☼	VU	R
▶ <i>Coronilla vaginalis</i>	☼	CR	R
▶ <i>Coronopus didymus</i>	☼	VU	
▶ <i>Corydalis intermedia</i>	☼	DD	R
▶ <i>Corydalis pumila</i>	☼	DD	R
▶ <i>Corydalis solida subsp. slivenensis</i>	☼		R
▶ <i>Corylus colurna</i>	☼		R
▶ <i>Corynephorus canescens</i>	☼	CR	R
▼ <i>Crambe maritima</i>	☼	EN	VU
VU	Vulnerable	Boscaiu N., Coldea Gh., Horeanu C., 1994	
EN	PERICLITATĂ (EN)	Dihoru G., Negrean G., 2009	
▶ <i>Crambe tataria</i>	☼		
▶ <i>Crataegus nigra</i>	☼		R

Figura 4. Exemplificare pentru specia *Crambe maritima* a aplicației *Special Status Ranker*

CRITERIUL III = Listele cu plante endemice, naționale:

Idem aplicația **Special Status Ranker**, utilizând date bibliografice:

- Dihoru G., Parvu C. 1987. Plante Endemice în Flora României.
- Hurdu Bogdan Iuliu, Mihai Pușcaș, Pavel Dan Turtureanu, Marjan Niketic, Ghizela Vonica, Gheorghe Coldea 2012. A critical evaluation of the Carpathian endemic plant taxa list from the Romanian Carpathians.

▼ Campanula romanica		VU
VU	Vulnerable	unpublished, null
AII	Habitat Directive Annex II	European Environment Agency, 0
N2K	2236	European Environment Agency, 0
VU	Vulnerable	Dihoru G., Parvu C., 1987
Endemit	Endemic RO, vulnerable/rare	Oltean M., Negrean G., Popescu A., Roman N., Di...
VU	VU (IUCN 1997)	Walter K.S., Gillett H.J. [eds], 1998
A3	ANEXA 3 SPECII de plante si de ani...	Guvernul României, 2007
A4A	ANEXA 4 A - Specii de interes comu...	Guvernul României, 2007
EN	PERICLITATĂ (EN)	Dihoru G., Negrean G., 2009
DD	DD (IUCN)	Bilz, M., Kell, S.P., Maxted, N., Lansdown, R.V., 20...
▶	Campanula rotundifolia subsp. kladniana	Endemit
▶	Campanula rotundifolia subsp. polymorpha	Endemit
▶	Campanula serrata	Endemit
▶	Cardamine glanduligera	Endemit
▶	Cardaminopsis neglecta	Endemit

Figura 5. Exemplificare pentru specia *Campanula romanica* a aplicației *Special Status Ranker*

CRITERIUL IV = Plante endemice și rare, cu statut regional, prezente în România:

- Witkowski Z.J., Król W., Solarz W., Kukula K., Okarma H., Pawlowski J., Perzanowski K., Ruzicka t., Sandor J., Stanova V., Tassenkevich L., Vlasin M. 2003. Carpathian List of Endangered Species.

▶	<i>Androsace villosa</i>	VU
▶	<i>Andryala laevitomentosa</i>	DD
▶	<i>Anemone baldensis</i>	Endemit
▼	<i>Angelica palustris</i>	VU DD
AII	Habitat Directive Annex II	European Environment Agency, 0
N2K	1617	European Environment Agency, 0
AIV	Habitat Directive Annex IV	European Environment Agency, 0
R	Rare	Boscaiu N., Coldea Gh., Horeanu C., 1994
VU	VU	Witkowski Z.J., Król W., Solarz W., Kukula K., Oka...
A4A	ANEXA 4 A - Specii de interes comu...	Guvernul României, 2007
A3	ANEXA 3 - Specii de plante și de ani...	Guvernul României, 2007
CR	CRITIC PERICLITATĂ (CR)	Dihoru G., Negrean G., 2009
DD	DD (IUCN)	Bilz, M., Kell, S.P., Maxted, N., Lansdown, R.V., 20...
▶	<i>Aphanes microcarpa</i>	Endemit
▶	<i>Apitum repens</i>	NT
▶	<i>Aquilegia transsilvanica</i>	VU

Figura 6. Exemplificare pentru specia *Angelica palustris* a aplicației *Special Status Ranker*

CRITERIUL V = Plante cu statut de conservare de pe listele IUCN – lista roșie internațională, EUNIS – Natura 2000, prezente în România: (intersecție cu Criteriul I)

▶ <i>Acipenser naccarii</i>		N2K HD * II IV
▶ <i>Acipenser nudiventris</i>		CR N2K HD V
▶ <i>Acipenser oxyrinchus</i>		N2K HD * II IV
▶ <i>Acipenser ruthenus</i>		EN N2K HD V
▶ <i>Acipenser stellatus</i>		CR N2K HD V
▶ <i>Acipenser sturio</i>		N2K HD * II IV
▶ <i>Acis nicaeensis</i>		N2K HD II
▶ <i>Aconitum corsicum</i>		N2K HD * II IV
▼ <i>Aconitum degenii</i>		LC
LC	LC	IUCN, 2022
▶ <i>Aconitum firmum</i>		VU
▶ <i>Aconitum firmum subsp. moravicum</i>		N2K HD II IV
▶ <i>Aconitum lasiocarpum</i>		NT
▶ <i>Aconitum napellus</i>		LC
▶ <i>Acrida ungarica</i>		LC

Figura 7. Exemplificare pentru specia *Aconitum degenii* a aplicației *Special Status Ranker*

Se pot adăuga alte criterii ori criterii/seturi personalizate pentru fiecare grup de specii.

Pentru a determina importanța fiecărei specii, se vor utiliza diferiți **algoritmi** care calculează:

- numărul de liste cu statut de conservare în care apare specia
- categoriile de vulnerabilitate, pe diverse liste cu statut de conservare
- numărul de arii protejate din România în care apare specia
- suprafața ocupată sau habitatul prezent al speciei
- populația la nivel național
- coridoarele ecologice

Legătura dintre Abordarea metodologică pentru declararea ZPS pe baza tipurilor de ecosisteme/habitate (Capitolul 1.1.) și Abordarea metodologică pentru declararea ZPS în funcție de tipul ariilor naturale protejate (Capitolul 1.2.) este prezentată în schema conceptuală de mai jos.

Legătura dintre tipurile de ecosisteme/habitate (Metodologie 1.1.) și categoriile de arii naturale protejate (Metodologie 1.2.) pentru declararea de Zone de Protecție Strictă

- **Zonarea internă (ZPI și ZPS)** conform legii și mărirea suprafețelor acestor zone;
- **Păduri – 6,6 mil ha/28%** (virgine, cvasivirgine – catalogul național, primare, seculare, PVRC-FSC, habitate forestiere prioritare și valoroase – Planurile de management, tipurile funcționale T1 și T2, alte categorii funcționale valoroase – Amenajamentul Silvic);
- **Pajiști – 4,5 mil ha/19%** - (habitate prioritare și valoroase – Planurile de management, pajiști cu valoare naturală ridicată);
- **Zone umede – 0,85 mil ha/3,5%** - (habitate prioritare și valoroase – Planurile de management, situri Ramsar);
- **Stâncării în asocieră cu tufărișuri și pășuni** (habitate prioritare și valoroase – Planul de management) și
- **Alte habitate, inclusiv ale unor specii prioritare, periclităte și valoroase** – Planurile de management.

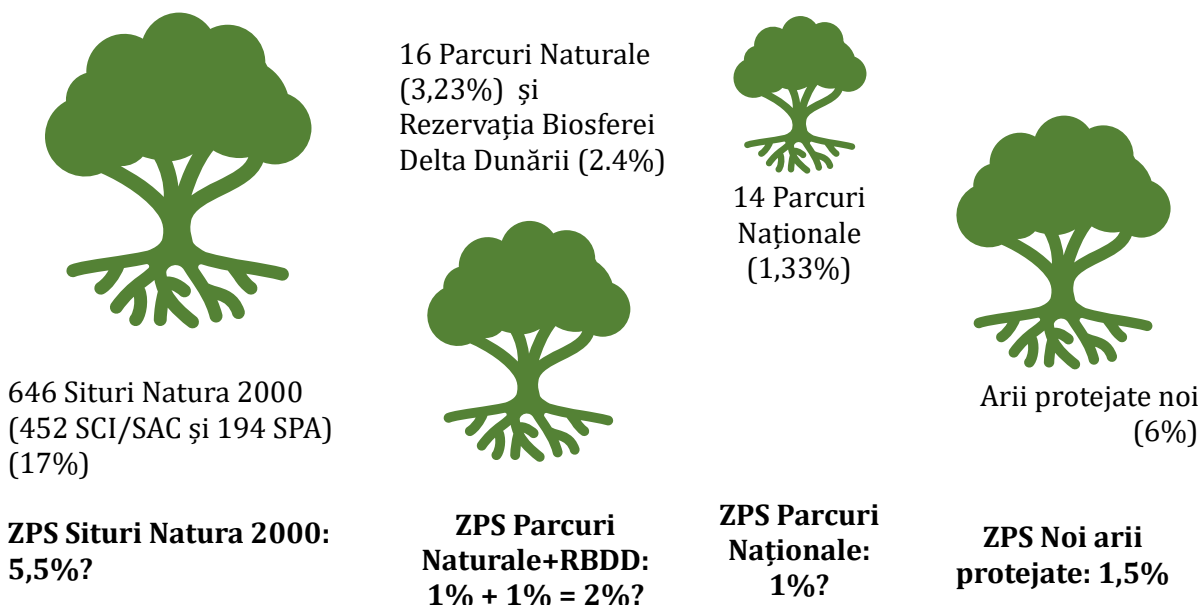

Figura 8. Legătura dintre tipurile de ecosisteme/habitate și categoriile de arii naturale protejate pentru declararea Zonelor de Protecție Strictă

1.2. Metodologiile propuse pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă, în funcție de tipul ariilor naturale protejate vizate

Identificarea Zonelor de Protecție Strictă se va face, în principal, prin zonarea internă și pe baza ariilor naturale protejate, astfel încât este foarte important să fie propuse metode asociate diferitelor arii: Parcuri Naționale și Parcuri Naturale, Rezervații Științifice și Rezervații Naturale și Monumente ale naturii (după caz), Situri Natura 2000 (SCI/SAC și SPA) și alte desemnări internaționale.

1.2.1. Metodologia propusă pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pe teritoriul Parcurilor Naționale

În cadrul *Ghidului Comisiei Europene privind desemnarea de arii naturale protejate (inclusiv a Zonelor de Protecție Strictă)* sunt menționate categoriile IUCN asociate declarării de ZPS, între care și ariile din categoria II IUCN - Parcurile Naționale. De asemenea, se menționează că acestea nu vor fi asimilate ca ZPS în integralitatea lor, ci va fi desemnată o anumită pondere din Parcurile Naționale respective, în urma zonării interne.

În România sunt declarate 13 Parcuri Naționale cu o suprafață totală de 317419,2 ha, reprezentând 1,33% din suprafața țării. Referitor la managementul ariilor naturale protejate din categoria II, există recomandarea IUCN de a asigura cel puțin 75% din teritoriul lor ca Zone de Protecție Strictă.

Astfel, printr-o zonare internă adecvată a Parcurilor Naționale și Naturale, va rezulta recunoașterea ca ZPS a unei suprafețe de minimum 238.064,4 ha, adică cel puțin 0,99% din suprafața țării.

Conform art. 22, alin. (1) din Ordonanță de urgență nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare: *”Zonarea internă a ariilor naturale protejate de interes național se face prin planul de management, prin definirea și delimitarea, după caz, a: zonelor cu protecție strictă, zonelor de protecție integrală, zonelor-tampon, zonelor de dezvoltare durabilă a activităților umane.”*

Dintre toate tipurile de zone funcționale, conform definiției și caracteristicilor acestora, doar Zonele de Protecție Strictă, Zonele de Protecție Integrală și parcelele limitrofe (primul rând de parcele întregi din Zona de Conservare Durabilă, corespunzătoare tipului funcțional T2) pot fi asimilate ZPS-urilor ce trebuie declarate pentru habitatele forestiere, în timp ce pentru pajiști/pășuni vor putea fi incluse și Zone din Conservare Durabilă. *„Menținerea acestor habitate în peisajul cultural presupune o intervenție umană minimă, în mod obligatoriu. Absența intervenției va conduce la reinstalarea vegetației lemnoase și, totodată, la dispariția speciilor ierboase de interes.”*

Astfel în Zonele de Conservare Durabilă sunt incluse numeroase pășuni și fânețe în parcurile naționale, care vor crește procentul de 0,99% la nivel național.

Extras din OUG nr. 57/2007, art 22.

”(2) Zonele cu protecție strictă sunt zonele din ariile naturale protejate, de mare importanță științifică, ce cuprind zone sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus.

(3) În zonele prevăzute la alin. (2) se interzice desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și ecoturism, cu limitările descrise în planurile de management.

(4) Zonele de protecție integrală cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul ariilor naturale protejate.

(5) În zonele prevăzute la alin. (4) sunt interzise:

a) orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau de conservare;

b) activitățile de construcții-invenții, cu excepția celor destinate administrării ariei naturale protejate și/sau activităților de cercetare științifică ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale.

(6) Prin excepție de la prevederile alin. (5), în zonele de protecție integrală, în afara perimetrelor rezervațiilor științifice cu regim strict de protecție, se pot desfășura următoarele activități:

a) științifice și educative;

b) activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-invenții;

c) utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităților care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;

d) localizarea și stingerea operativă a incendiilor;

e) intervențiile pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului, a planului de acțiune provizoriu, elaborat în acest scop de consiliul științific și valabil până la intrarea în vigoare a planului de management;

f) intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, la propunerea administrației și cu avizul consiliului științific, în baza aprobării de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului;

g) acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, la propunerea administrației ariei naturale protejate, cu avizul consiliului științific, în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac la propunerea administrației ariei naturale protejate, cu avizul consiliului științific, în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură;

h) acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, și acțiunile de monitorizare a acestora;

i) acțiunile de combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulțire, la propunerea administrației ariei naturale

protejate, cu avizul consiliului științific și în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură.”

Tabel 20 – Principalele acte normative de declarare a parcurilor naționale

Nr. crt.	Denumire Parc Național	Actul legislativ prin care a fost declarat și alte acte privind zonarea
1.	Parcul Național Munții Rodnei	-Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cu completările și modificările ulterioare -HG nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora.
2.	Parcul Național Călimani	
3.	Parcul Național Cheile Bicazului Hășmaș	
4.	Parcul Național Piatra Craiului	
5.	Parcul Național Cozia	
6.	Parcul Național Retezat	
7.	Parcul Național Domogled Valea Cernei	
8.	Parcul Național Semenic Cheile Carașului	
9.	Parcul Național Cheile Nerei Beușnița	
10.	Parcul Național Munții Măcinului	
11.	Parcul Național Ceahlău	
12.	Rezervația Biosferei Delta Dunării	- ORDIN nr. 552/2003 privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice -Planurile de management aprobate prin OM/HG sau aflate în elaborare
13.	Parcul Național Buila-Vânturarița	HG nr. 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone -Plan de management aprobat prin OM și aflat în revizuire
14.	Parcul Național Defileul Jiului	HG nr. 1581/2005 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone -Plan de management aprobat prin OM sau aflat în elaborare

Astfel, pentru Parcurile Naționale se vor declara ca ZPS, mai întâi Zonele cu Protecție Strictă și Zonele de Protecție Integrală, precum și primul rând de parcele întregi din Zona de Conservare Durabilă, care din punct de vedere al tratamentelor silvice sunt încadrate în T2, urmând ca pentru a atinge dezideratul de 75% zone de non-intervenție în Parcurile Naționale,

să se mărească suprafața dacă se poate a Zonelor cu Protecție Strictă sau cel mai probabil a Zonelor de Protecție Integrală.

Pentru identificarea de noi zone, pentru suprafețele respective se va analiza prezența:

- Rezervațiilor Naturale (categoria IV IUCN) incluse în Parcurile Naționale
- Pădurilor valoroase, conform categoriilor funcționale și vârstelor din Amenajamentul Silvic, sau acreditărilor FSC, sau informațiilor din Planul de management (distribuția habitatelor și speciilor și evaluarea stării de conservare), fiind prioritizate pădurile încadrate la o clasă superioară de vârstă (peste 100 ani)
- Pajiștilor valoroase conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Habitatelor de stâncărie asociate cu tufărișuri pe suprafețe mai largi, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Habitatelor acvatice/zonă umede valoroase, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Alte habitate ale unor specii valoroase de interes conservativ, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii

1.2.2. Metodologia propusă pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pe teritoriul Parcurilor Naturale

Parcurile Naturale, categoria V IUCN, cuprind suprafețe mari de ecosisteme valoroase, pentru care, de asemenea, s-a realizat zonarea internă.

În România sunt declarate 16 Parcuri Naturale ce totalizează o suprafață de 770.026,5 ha, adică 3,23% din suprafața țării, la care se poate adăuga și Rezervația Biosferei Delta Dunării (ce are un management similar categoriei V IUCN) cu o suprafață de 580.000 ha.

Pentru declararea de ZPS-uri, se vor lua în considerare Zonele cu Protecție Strictă și Zonele de Protecție Integrală de pe cuprinsul Parcurilor Naturale.

Tabel 21 – Principalele acte normative și documente referitoare la Parcuri Naturale și Rezervația Biosferei Delta Dunării

Nr. crt.	Denumire Parc Natural	Actul legislativ prin care a fost declarat și alte acte privind zonarea
1.	Parcul Natural Bucegi	-Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cu completările și modificările ulterioare
2.	Parcul Natural Grădiștea Muncelului-Cioclovina	-HG nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora
3.	Parcul Natural Porțile de Fier	- Ordin nr. 552/ 2003 privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale
4.	Parcul Natural Apuseni	
5.	Parcul Natural Balta Mică a Brăilei	

Nr. crt.	Denumire Parc Natural	Actul legislativ prin care a fost declarat și alte acte privind zonarea
		și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversitatii biologice -Planurile de management aprobate prin OM/HG sau aflate în elaborare/ revizuire
6.	Parcul Natural Vânători Neamț	- HG nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora - Planul de management aprobat
7.	Parcul Natural Munții Maramureșului	- HG nr. 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone -Planurile de management aprobate prin OM/HG sau aflate în elaborare/ revizuire. Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior și Geoparcul Dinozaurilor Hațeg nu au Plan de management.
8.	Parcul Natural Lunca Mureșului	
9.	Parcul Natural Putna Vrancea	
10.	Parcul Natural Comana	
11.	Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior	
12.	Parcul Natural Geoparcul Platoul Mehedinți	
13.	Parcul Natural Geoparcul Dinozaurilor Hațeg	
14.	Parcul Natural Defileul Mureșului Superior	- HG nr. 1143/2007 privind instituirea de noi arii naturale protejate - Planul de management aprobat
15.	Parcul Natural Cefa	- HG nr. 1217/2010 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru Parcul Natural Cefa - Nu există Plan de management
16.	Parcul Natural Văcărești	-HG nr. 349/2016 privind declararea zonei naturale "Acumulare Văcărești" ca parc natural și instituirea regimului de arie naturală protejată - Plan de management în elaborare
17.	Rezervația Biosferei Delta Dunării	- Legea Nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei "Delta Dunării"

Nr. crt.	Denumire Parc Natural	Actul legislativ prin care a fost declarat și alte acte privind zonarea
		- Plan de management în elaborare și Decizia Consiliului Internațional de Coordonare Omul și Biosfera din 2023

Astfel, pentru Parcurile Naturale se vor declara ca ZPS, mai întâi zonele cu protecție strictă și Zonele de Protecție Integrală, urmând ca pentru mărirea suprafeței de non-intervenție să se propună noi Zone cu Protecție Strictă sau cel mai probabil Zone de Protecție Integrală.

Pentru identificarea de noi zone, pentru suprafețele respective se va analiza prezența:

- Rezervațiilor Naturale (categoria IV IUCN) și monumente ale naturii (după caz) incluse în Parcurile Naturale
- Pădurilor valoroase, conform categoriilor funcționale și vârstelor din Amenajamentul Silvic, sau acreditărilor FSC, sau informațiilor din Planul de management (distribuția habitatelor și speciilor și evaluarea stării de conservare), fiind prioritizate pădurile încadrate la o clasă superioară de vârstă (peste 100 ani)
- Pajiștilor valoroase, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Habitatelor de stâncărie asociate cu tufărișuri pe suprafețe mai largi, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Habitatelor acvatice/zone umede valoroase conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Alte habitate ale unor specii valoroase de interes conservativ conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii

1.2.3. Metodologia propusă pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pe teritoriul Siturilor Natura 2000.

Ariile naturale protejate de interes național au o întindere mult mai mică decât cele de interes comunitar, astfel încât este foarte important să poată fi identificate ZPS-uri și pe teritoriul Siturilor Natura 2000 (SCI/SAC sau SPA), deși pentru acestea nu s-a realizat zonarea internă și nici nu există prevederi legislative care să normeze acest lucru.

În România sunt declarate ca Situri Natura 2000 un număr de 435 de SCI/SAC-uri și 171 de SPA-uri, care se întind pe o suprafață de 17% din suprafața țării, după ce excludem suprafețele care se suprapun peste ariile naturale protejate de interes național.

Principalele acte normative și documente referitoare la Siturile Natura 200 din România sunt prezentate în tabelul 22.

Tabel 22 – Acte normative de reglementare a ariilor naturale protejate

Titlul oficial al actului normativ	Data intrării în vigoare
Ordinul ministrului nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	15 feb 2016
Ordin nr. 2387/2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.	29 nov 2011
Hotărârea Guvernului nr. 971/2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	11 oct 2011
Hotărârea Guvernului nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	31 oct 2007
Ordinul nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	7 feb 2007
Hotărârea Guvernului nr. 663/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	14 nov 2006

La acestea se adaugă Planurile de management aprobate sau în elaborare pentru Siturile Natura 2000. Trebuie menționat că în prezent un număr de 198 de Situri Natura 2000 din 646, nu au Plan de management, dar care sunt cuprinse în 17 Proiecte/Cereri de finanțare derulate de către ANANP, cu planuri de management care vor fi elaborate în perioada următoare.

Pentru identificarea de noi zone, pentru suprafețele respective se va analiza prezența:

- Rezervațiilor Naturale (categoria IV IUCN) și monumente ale naturii (după caz) incluse în Siturile Natura 2000
- Pădurilor valoroase, conform categoriilor funcționale și vârstelor din Amenajamentul Silvic, sau acreditărilor FSC, sau informațiilor din Planul de management (distribuția habitatelor și speciilor și evaluarea stării de conservare), fiind prioritizate pădurile încadrate la o clasă superioară de vârstă (peste 100 ani)
- Pajiștilor valoroase, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Habitatelor de stâncărie asociate cu tufărișuri pe suprafețe mai largi, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Habitatelor acvatice/zone umede valoroase, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii
- Alte habitate ale unor specii valoroase de interes conservativ, conform informațiilor din Planul de management sau al altor studii

1.2.4. Metodologia propusă pentru identificarea Zonelor de Protecție Strictă pe baza Rezervațiilor Științifice și Rezervațiilor Naturale

Rezervațiile Științifice și Rezervațiile Naturale sunt menționate în Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, cu completările și modificările ulterioare.

Numărul total al Rezervațiilor împreună cu Monumentele naturii este de 916, dintre care 714 sunt Rezervații științifice și Rezervații naturale.

Cele mai multe dintre ele (575) se suprapun peste alte arii naturale protejate mai mari (Parcuri Naționale, Parcuri Naturale și Situri Natura 2000). Astfel rămân în total 139 Rezervații independente de alte arii protejate, care însumează 11252 ha.

Rezervațiile Științifice identificate astfel, vor fi declarate direct ZPS.

În cazul Rezervațiilor Naturale, categoria IV IUCN, considerăm că obiectivele de management ale acestora sunt similare cu definirea Zonei de Protecție Strictă din Ghidul Comisiei, care spre deosebire de Categoriile IUCN (pentru categoria Ia – rezervație strict protejată), permite intervenția limitată în cazurile bine justificate, similar Rezervațiilor Naturale.

Pentru identificarea de noi zone, pentru suprafețele respective se va analiza prezența Rezervațiilor Naturale (categoria IV IUCN) și a Rezervațiilor Științifice (categoria I IUCN)

Pentru extinderea acestora vor fi identificate pentru a fi adăugate:

- pădurile valoroase, conform categoriilor funcționale și vârstelor din Amenajamentul Silvic, sau acreditărilor FSC, fiind prioritizate pădurile încadrate la o clasă superioară de vârstă (peste 100 ani)
- pajiștile valoroase, conform informațiilor existente
- habitatele acvatice/zonelor umede valoroase existente
- alte habitate ale unor specii valoroase de interes conservativ existente